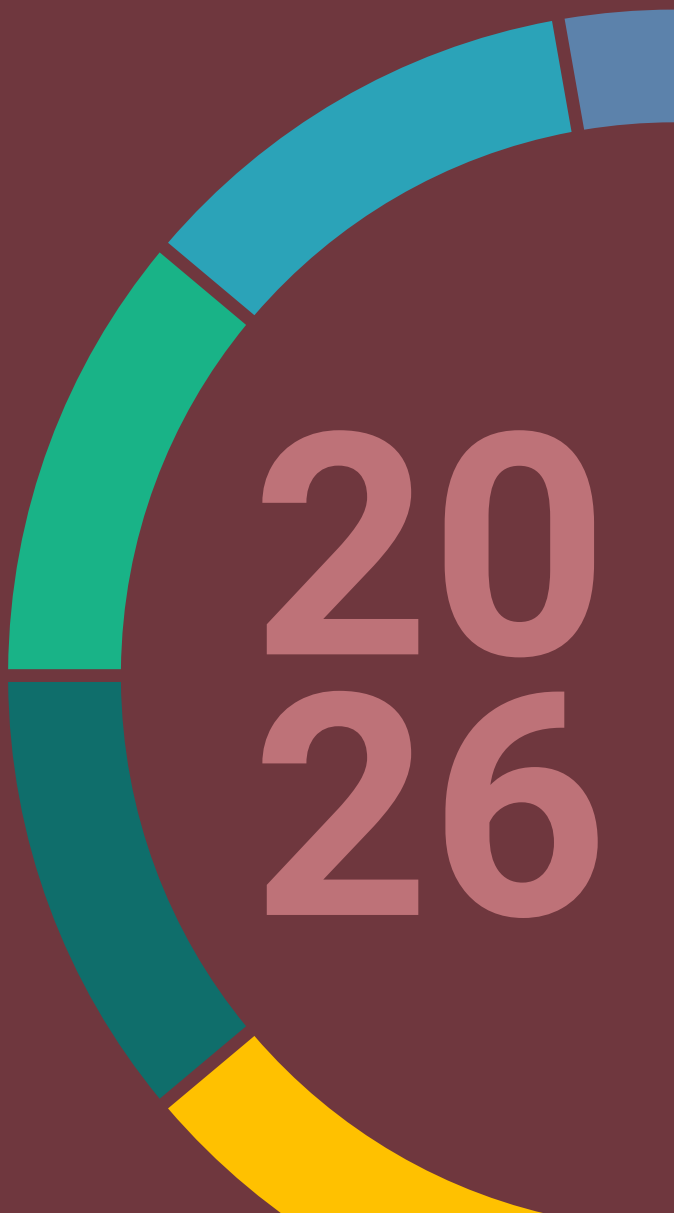
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

Lietuvos savivaldybių APLINKOSAUGOS REITINGAS

Nuotraukos autorius:
Gantas Vaičiulėnas / „Unsplash“

REITINGAS KAIP PAŽANGOS KOMPASAS

Gerbiamieji,

aplinkosaugos sprendimai prasideda ne tik Vyriausybių programose ar ministerijose. Didelė dalis jų kasdien gimsta savivaldybėse – svarstant, kaip tvarkysime atliekas, atnaujinsime pastatus, prižiūrėsime želdynus, organizuosime viešąjį transportą ar saugosime gamtą. Todėl nuo savivaldybių sprendimų priklauso, kokioje aplinkoje gyvename šiandien ir kokią ją paliksime ateities kartoms.

Džiaugiuosi matydama vykstančią pažangą – šių metų Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas rodo, kad savo rezultatą pagerino 49 iš 60 savivaldybių, o anksčiau žemesnėse vietose buvusios savivaldybės mažina atotrūkį nuo lyderių. Didžiausia pažanga matoma atliekų tvarkymo ir žiedinės ekonomikos, energetikos bei aplinkosauginio sąmoningumo srityse. Tačiau reitingas taip pat aiškiai parodo ir tai, kur dar turime pasitempti. Vandens kokybės ir biologinės įvairovės rezultatai beveik nepakito. Tai sritys, kuriose reikia ne tik daugiau pastangų, bet ir veiksmingesnių sprendimų.

Manau, kad reitingo vertė – ne vien vieta lentelėje. Jis leidžia pamatyti, kas veikia, kur dar turime problemų ir ko galime pasimokyti vieni iš kitų. Todėl kviečiu savivaldybes dalintis savo patirtimi ir pasiteisinusiais sprendimais, atvirai kalbėti apie kylančius sunkumus. Vienos savivaldybės patirtis gali padėti kitai greičiau rasti tinkamą sprendimą ir geriau panaudoti turimus išteklius.

Ne mažiau svarbus ir žmonių balsas. Aplinkosaugos sprendimai turi būti ne tik teisingai sudėlioti popieriuje – jie turi veikti konkrečioje vietovėje ir būti suprantami žmonėms. Todėl kuo daugiau kalbėsimės su bendruomenėmis ir įsiklausysime į jų poreikius, tuo geresnius sprendimus galėsime priimti.

Dėkoju savivaldybių komandoms, bendruomenėms ir visiems žmonėms, kurie savo darbu prisideda prie švaresnės, žalesnės ir geresnės aplinkos. Sveikinu šių metų reitingo lyderius ir linkiu visoms savivaldybėms nesustoti – nes galutinis mūsų darbo rezultatas yra ne aukštesnis balas reitinge, o aplinka, kurioje iš tiesų gera gyventi.

Ieva Andriulaitytė
Aplinkos ministrė

Nuotraukos autorius:
Gantas Vaičiulėnas / „Unsplash“

ĮVADAS

Augantys klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir aplinkos taršos iššūkiai vis labiau išryškina savivaldybių vaidmenį kuriant tvarią ir gyventojams palankią aplinką. Būtent vietos lygmeniu nacionaliniai aplinkosaugos tikslai virsta konkrečiais sprendimais – nuo atliekų tvarkymo ir energetikos pertvarkos iki žaliosios infrastruktūros plėtros bei gamtinių išteklių apsaugos. Nuo 2022 m. Aplinkos ministerijos inicijuojamas Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas siekia skatinti savivaldybių lyderystę, gerosios patirties sklaidą ir duomenimis grįstų sprendimų priėmimą.

2026 m. reitingas sudarytas bendradarbiaujant su nepriklausoma ekspertų komisija, kurios įžvalgos padėjo patikslinti vertinimo metodiką, kriterijų sudėtį ir jų svorius. Šiemet 60 Lietuvos savivaldybių vertintos pagal 49 kriterijus, suskirstytus į devynias aplinkosaugos sritis. Vertinimui naudoti savivaldybių pateikti ir nacionalinių institucijų surinkti duomenys, siekiant atspindėti tiek savivaldybių iniciatyvas ir taikomas priemones, tiek pasiektus rezultatus.

Šių metų reitingas rodo teigiamą dinamiką – 49 iš 60 savivaldybių surinko daugiau balų nei praėjusiais metais. Didžiausias rezultatų augimas matomas atliekų ir žiediškumo, energetikos bei aplinkosauginio sąmoningumo srityse, tačiau biologinės įvairovės apsauga ir vandens kokybė išlieka sritimis, kurioms būtinas didesnis dėmesys. Reitingas leidžia ne tik palyginti savivaldybių rezultatus, bet ir nustatyti tobulintinas sritis, kryptingiau planuoti investicijas bei mokytis iš gerųjų praktikų, siekiant ilgalaikių ir gyventojų kasdienėje aplinkoje juntamų pokyčių.

REITINGO SUDARYMO PROCESAS

Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas 2026 remiasi standartizuotu savivaldybių vertinimu pagal nustatytus kriterijus devyniose aplinkos politikos srityse – atliekos ir žiediškumas, energetika, statyba ir teritorijų planavimas, susisiekimas, klimato kaitos valdymas ir politika, aplinkos kokybė, prevencija ir komfortas, vandens kokybė, biologinė įvairovė ir kraštovaizdis, aplinkosauginis sąmoningumas.

Kaip ir ankstesniais metais, reitingą rengė nepriklausoma, iš skirtingų sektorių atstovų sudaryta ir aplinkos ministro įsakymu patvirtinta ekspertų komisija, bendradarbiaudama su Aplinkos ministerijos specialistais ir išorinių konsultantų komanda.

Pirmajame etape, konsultuojantis su Aplinkos ministerijos specialistais ir atsižvelgiant į duomenų prieinamumą, ekspertų komisija patvirtino 49 vertinimo kriterijus, kurie įtraukti į 2026 m. reitingą. Didelė duomenų dalis, atspindinti savivaldybių strategijas, taikomas praktikas ir iniciatyvas, surinkta apklausos būdu – savivaldybių atstovams pildant pateiktą klausimyną.

Likę kiekybiniai rodikliai gauti iš valstybinių įstaigų ir susijusių įmonių. Priklausomai nuo aktualių duomenų prieinamumo, naudoti 2025 arba 2026 m. duomenys. Tais atvejais, kai vertintos ilgesnio laikotarpio tendencijos ar rezultatų kaita nuo priemonių įgyvendinimo pradžios, buvo sumuojami ir ankstesnių metų duomenys.

Vertinimo metodikos struktūra ir jos parametrai išgryninti reguliarių projekto komandos susitikimų metu ir patvirtinti ekspertų komisijos. Su komisija taip pat aptarti ir patvirtinti proceso metu iškilę klausimai – kriterijų ir duomenų tikslinimas, savivaldybių pateiktų atsakymų vertinimas ir tolesnė metodikos detalizacija – siekiant, kad surinkti duomenys kuo tiksliau atspindėtų savivaldybių indėlį bendrame reitingo kontekste.

REITINGO SUDARYMO ETAPAI

1. Kriterijų vertinimo aspektų ir jų svorių nustatymas.
2. Kiekvieno kriterijaus įvertinimas pagal aspektus, suteikiant kriterijų svorius.
3. Skirtingų nacionalinių duomenų tipų (kiekybinių, kokybinių) apdorojimas ir konvertavimas.
4. Skirtingų savivaldybių duomenų tipų (kiekybinių, kokybinių) apdorojimas, vertinimas ir konvertavimas.
5. Pirmas 3 vietas kiekvienoje kriterijų grupėje surinkusių savivaldybių (grupių lyderių) nustatymas.
6. Surinktų savivaldybių balų pavertimas į 100 balų sistemą ir savivaldybių aplinkosaugos reitingo balų išvedimas.

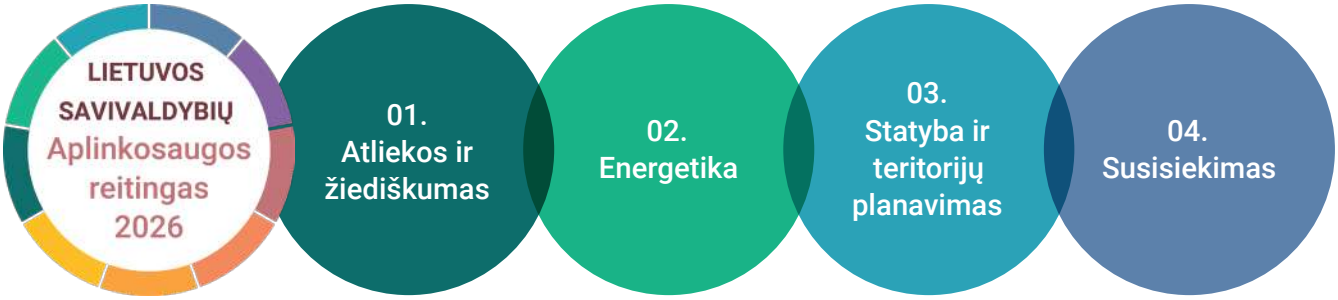
VERTINIMO METODIKA

Reitingo sudarymas apėmė tris pagrindinius etapus:

1. Vertinimo sistemos parametrų patvirtinimas (kriterijų sąrašas, svoriai, duomenų šaltiniai);
2. Savivaldybių duomenų surinkimas ir apdorojimas;
3. Galutinio reitingo sudarymas ir lyderių suvestinės pagal sritis ir savivaldybių grupes.

Kiekviename etape nustatyti detalūs metodikos žingsniai, kad naudojami duomenys būtų vertinami ir lyginami objektyviai, pagrįstai ir skaidriai.

Visa procedūra, skaičiavimo formulės ir šaltiniai dokumentuoti, o tarpiniai rezultatai peržiūrėti ekspertų komisijos, siekiant užtikrinti proceso atskaitomumą, palyginamumą ir pakartojamumą.

Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingo kriterijų grupės

VERTINIMO SISTEMOS PARAMETRŲ SUDERINIMAS

Atsižvelgiant į tai, kad reitingo sudarymui naudojami kriterijai yra įvairios apimties, poveikio ir sudėtingumo bei atspindi skirtingą savivaldybių indėlį, buvo svarbu diferencijuoti, kokį poveikį kiekvienas iš kriterijų gali turėti bendrame reitingo kontekste, suteikiant jiems skirtingus svorius. Kriterijų svoriams nustatyti buvo sukurta kriterijų vertinimo pagal aspektus sistema.

ASPEKTAS	SVORIS
SAVIVALDYBĖS INDĖLIS Kiek kriterijus atspindi sprendimus, kurie yra savivaldybės galioje, demonstruoja jos savarankiškumą, iniciatyvumą, siekiant pažangos?	5,0
POTENCIALUS POVEIKIS Koks yra kriterijaus vaidmuo platesniame kontekste, siekiant svarbiausių, strateginių aplinkosaugos tikslų?	3,5
IŠTEKLIŲ INTENSYVUMAS Kiek šio kriterijaus įgyvendinimas reikalauja pastangų ir žmogiškųjų, laiko, finansinių ir materialių išteklių?	1,5

Šie aspektai yra skirti prioritetizuoti tuos veiksnius, kuriuos savivaldybių aplinkosaugos reitingas siekia įvertinti ir skatinti: savivaldybių lyderystę, iniciatyvą, savarankiškumą, jų pastangas ir siekį vykdyti strateginius pokyčius, nepriklausomai nuo tam tikrų aplinkybių, tokių kaip geografinės padėties ar pramoninės istorijos. Kiekvienas kriterijus įvertinamas pagal nustatytus aspektus 10 balų skalėje; sudėjus gautus balus ir padalinus iš maksimalaus balų skaičiaus (10) apskaičiuojamas galutinis kriterijaus svoris.

SAVIVALDYBIŲ DUOMENŲ APDOROJIMAS

Reitingui sudaryti buvo naudojami trijų skirtingų tipų duomenys:

1. Statistiniai (kiekybiniai) – oficialūs rodikliai.
2. Kokybiniai dvejetainiai – „taip / ne“ tipo atsakymai.
3. Kokybiniai spektriniai – individualiai vertinami pagal iš anksto apibrėžtą rubriką.

Visi trijų tipų duomenys konvertuoti į pirminį balą nuo 0 iki 1, kur 0 reiškia „labai blogą situaciją“, o 1 – „labai gerą situaciją“. Taip parengti pirminiai balai vėliau taikyti svorių sistemai ir agreguoti į galutinį reitingą.

GALUTINIO REITINGO BEI LYDERIŲ ATSKIROSE GRUPĖSE SUVESTINIŲ SUDARYMAS

Baigiamajame etape buvo agreguoti ir palyginti rezultatai, nustatyti lyderiai pagal sritis ir bendrojoje įskaitoje, taip pat parengtos suvestinės savivaldybių grupėms.

Kiekvienos savivaldybės galutinis įvertinimas apskaičiuotas sudėjus kriterijų balus, padaugintus iš jų svorių, o gautas rezultatas normalizuotas į 0–100 skalę – tai yra surinkto balo ir maksimaliai galimo balo santykis, išreikštas taškais iš 100. Šis skaičiavimas leido objektyviai palyginti savivaldybes tarpusavyje ir identifikuoti tiek bendrus lyderius, tiek lyderius atskirose kriterijų grupėse.

POKYČIAI REITINGO METODIKOJE

Atsirandant naujiems duomenims ir aplinkos politikos prioritetams, 2026 m. reitingo rengimo metu vertinimo sistema buvo toliau tobulinta.

Aiškumo sumetimais tikslintos kriterijų formuluotės, matavimo vienetai ir duomenų šaltiniai, peržiūrėti kriterijų svoriai, kad rezultatai būtų palyginami ir pagrįsti.

REITINGO SUDARYMO PROCESAS

Žemiau pateiktoje lentelėje pristatomi visi 2026 metų Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingo kriterijai ir jų svoriai. Tolesniuose skyriuose plačiau apžvelgiamos devynios kriterijų grupės, išryškinamos lyderiaujančios savivaldybės, trumpai aptariami vertinami kriterijai ir pažanga, kurią savivaldybės pasiekė.

Taip pat pateikiamas grupių lyderių palyginimas 2024–2026 metais bei pristatomi įdomūs faktai apie savivaldybes, kurios daro pažangą ir vykdo svarbius pokyčius reitingo vertinimo srityse.

Leidinio pabaigoje pateikiama Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingo lentelė ir informacija apie šių metų reitingo lyderes. Detalesnė medžiaga apie reitingo sudarymo metodiką yra pateikta metodologijos leidinyje: https://am.lrv.lt/lt/lietuvos-savivaldybiu-aplinkosaugos-reitingas-puslapis/

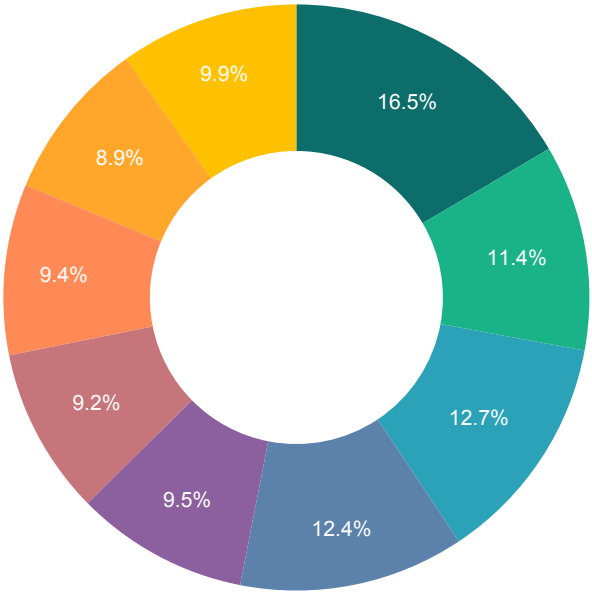

Diagrama parodanti Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingo 2026 kriterijų temų verčių pasiskirstymą.

Tema	Kriterijus	Matavimo vnt.	Kriterijaus svoris KS	Šaltinis
1. ATLIEKOS IR ŽIEDIŠKUMAS	1.1. Mišrių komunalinių atliekų kiekis, tenkantis 1 gyventojui.	kg/1 gyv. + Pokytis nuo praeitų metų	7.50	AAA (2025)
	1.2. Ar savivaldybėje yra vykdomas atskiras maisto ir virtuvės atliekų, įskaitant gyvūninės kilmės maisto atliekas, surinkimas iš gyventojų?	Taip/ Surenkamos tik augalinės kilmės maisto atliekos/ Ne	7.65	AM (2026)
	1.3. Kokia atliekų susidarymo prevencijos veikla yra vykdoma savivaldybėje? (Pvz. pardavimui netinkamos žemės ūkio produkcijos, maisto perskirstymas, vaikų maitinimas savitarnos (švediško stalo) principu, daugkartinių gertuvių naudojimo įpročių formavimas, parama ilgalaikio naudojimo daiktų remonto / nuomos iniciatyvoms, stotelė DĖKUI, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės su pakartotinio naudojimo veikla)	Balas	6.65	Savivaldybės
	1.4. Ar savivaldybė turi suformavusi beatliekės savivaldybės tikslus strateginiame plėtros plane ar kitame patvirtintame planavimo dokumente? Ar tam yra parengtas veiksmų planas ar kitas įgyvendinimui skirtas dokumentas?	Taip/ Taip, tačiau nėra parengto veiksmų plano ar kito įgyvendinimui skirto dokumento/ Ne	5.50	Savivaldybės
	1.5. Ar savivaldybės tarybos sprendimu uždrausta renginių metu vykdant prekybą (paslaugų teikimą) naudoti vienkartinius plastikinius gaminius neatlygintinai arba netaikant užstato?	Taip/Ne	6.70	Savivaldybės
	1.6. Kiek savivaldybėje yra specialiai tekstilės atliekų surinkimui skirtų konteinerių gyvenamosiose teritorijose?	sk./1000 gyventojų	6.35	Savivaldybės
	1.7. Ikimokyklinių įstaigų vartojančių ekologiškai užaugintą maistą dalis savivaldybėje	%	4.50	Savivaldybės
	1.8. Ar savivaldybė skatina atliekų rūšiavimą finansinėmis paskatomis per rinkliavos kainodarą (taiko nuolaidas arba mažesnius tarifus namų ūkiams, kompostuojantiems arba atskirai rūšiuojantiems biologines atliekas; leidžia namų ūkiams pasirinkti mažesnės talpos mišrių atliekų konteinerius arba retesnį jų aptarnavimą ir mokėti mažiau nei to paties dydžio namų ūkiai, generuojantys daugiau mišrių komunalinių atliekų ir/arba ne taip aktyviai jas rūšiuojantys)?	Taip/Ne	6.90	Savivaldybės

Tema	Kriterijus	Matavimo vnt.	Kriterijaus svoris KS	Šaltinis
2. ENERGETIKA	2.1. AEI naudojimo plėtros veiksmų planas: - Parengtas veiksmų planas ir numatytos priemonės - AEI naudojimo plėtros VP įgyvendinimo rezultatų ataskaita	Parengtas veiksmų planas ir numatytos priemonės/Parengtas planas ir rezultatų ataskaita/Neparengta	5.85	ENA
	2.2. Gaminančių vartotojų įrenginių galia	sĮGG 2024 m. 1000 gyv., kW + Pokytis nuo praeitų metų	5.00	ENA (2025)
	2.3. Šilumos energijos, pagamintos iš AEI, suvartojimo dalis nuo bendro šildymui suvartotos energijos kiekio savivaldybėje	% AEI dalis	7.20	VERT (2025)
	2.4. Daugiabučių namų naudingojo ploto dalis, prijungta prie centralizuoto šilumos tinklo, kurio energija pagaminama iš AEI	%	7.50	Registrų centras (2025)
	2.5. Atsinaujinančių išteklių energijos dalis savivaldybių elektros energijos sektoriuje	%	6.65	ENA (2025)
	2.6. Atsinaujinančių išteklių energijos bendrijos	sk. / 100000 gyv.	3.35	ENA (2026)
3. STATYBA IR TERITORIJŲ PLANAVIMAS	3.1. Ar yra nustatyta infrastruktūros plėtros įmoka neprioritetinėms plėtros teritorijoms (didesnė nei 0)?	Taip/Ne	7.20	Savivaldybės
	3.2. Ar savivaldybės bendrajame plane yra numatytos teritorijos konversijai?	Taip/ne	5.00	Savivaldybės
	3.3. Ar bent viename iš paskutinių 3 viešųjų erdvių kūrimo ar atnaujinimo projektų (pvz. parkai, skverai, aikštės) buvo vykdomas bent vienas iš šių žingsnių: - parengta galimybių studija; - atliktas visuomenės poreikių tyrimas (apklausos ir pan.); - projektavimo užduotis aptarta su visuomene gyvo susitikimo metu; - įvykdytos dirbtuvės.	Taip/Ne	6.30	Savivaldybės
	3.4. Ar vertinant naujai vystomų ar atnaujinamų (renovuojamų) gyvenamųjų teritorijų projektus yra keliami kokybiniai reikalavimai žaliosioms erdvėms? (Pvz. atliekamas žalumo indekso vertinimas; architektūros kokybės taisyklėse yra numatyti žalių erdvių kokybės kriterijai)	Taip/Ne	5.00	Savivaldybės
	3.5. Renovuotų daugiabučių butų (namų ūkių) dalis savivaldybėse	% nuo bendro savivaldybės šeimos ūkių, esančių daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, pastatytuose iki 1993 metų, skaičiaus + Pokytis nuo praeitų metų	8.15	APVA (2025)
	3.6. Išduotų statybą leidžiančių dokumentų skaičius neužstatytose teritorijose 2025 m.	% Išduotų SLD neužstatytose teritorijose skaičius nuo visų 2025 m.	8.25	SSVA (2025)
4. SUSISIEKIMAS	4.1. Ar yra įsteigta mažos taršos zona (kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatyme)?	Buvo privalomas/ Įsteigė, nors neprivalėjo/ Ne	8.05	Susisiekimo ministerija
	4.2. Ar savivaldybėje veikia susisiekimo dalijimosi paslaugos? Nurodykite, kokia tai paslauga(-os).	Taip/Ne	3.35	Savivaldybės
	4.3. Viešojo transporto dalis, varoma alternatyviaisiais degalais, kaip juos apibrėžia LR Alternatyvių degalų įstatymas.	%	8.35	Savivaldybės
	4.4. Elektromobilių įkrovimo stotelėse (ne mažesnio nei 10 kW galingumo) esančių prieigų skaičius	sk./1000 gyventojų	6.35	Via Lietuva (2026)
	4.5. Dviračių takų dalis bendrame kelių tinkle (atskiri dviračių takai, dviračių ir pėsčiųjų takai su atskirta infrastruktūra, dviračių gatvės, bendri dviračių ir pėsčiųjų takai ir dviračių juostos)	% + Pokytis nuo praeitų metų	7.00	Valstybės duomenų agentūra (2025)
	4.6. Ar turi darnaus judumo planą	Buvo privalomas/ Pasirengė, nors neprivalėjo/ Ne	5.80	Susisiekimo ministerija
5. KLIMATO KAITOS VALDYMAS IR POLITIKA	5.1. Ar savivaldybė turi suformavusi klimatui neutralios savivaldybės tikslus strateginiame plėtros plane ar kitame patvirtintame planavimo dokumente? Ar tam yra parengtas veiksmų planas ar kitas įgyvendinimui skirtas dokumentas?	Taip/ Taip, tačiau nėra parengto veiksmų plano ar kito įgyvendinimui skirto dokumento/ Ne	5.50	Savivaldybės
	5.2. Ar savivaldybė turi suformavusi prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus strateginiame plėtros plane ar kitame patvirtintame planavimo dokumente? Ar tam yra parengtas veiksmų planas ar kitas įgyvendinimui skirtas dokumentas?	Taip/ Taip, tačiau nėra parengto veiksmų plano ar kito įgyvendinimui skirto dokumento/ Ne	5.50	Savivaldybės
	5.3. Ar savivaldybė turi suformavusi aplinkos apsaugos tikslus strateginiame plėtros plane ar kitame patvirtintame planavimo dokumente? Ar tam yra parengtas veiksmų planas ar kitas įgyvendinimui skirtas dokumentas?	Taip/ Taip, tačiau nėra parengto veiksmų plano ar kito įgyvendinimui skirto dokumento/ Ne	5.50	Savivaldybės
	5.4. Ar savivaldybės administracijoje yra įdiegtos aplinkosaugos vadybos sistemos? (Pvz. pagal ISO 14001:2015 standartą, EMAS reglamentą)	Taip/Ne	5.50	Savivaldybės
	5.5. Žaliųjų pirkimų dalis savivaldybės administracijoje 2025 metais procentais.	Procentas nuo bendros pirkimų vertės	7.85	VPT (2025)
6. APLINKOS KOKYBĖ, PREVENCIJA IR KOMFORTAS	6.1. Ar yra vykdoma savivaldybės tarybos patvirtinta aplinkos monitoringo programa, kurioje yra numatytas aplinkos oro kokybės (kietosios dalelės, lakieji organiniai junginiai, sunkieji metalai ir pan.) stebėjimas ir vertinimas?	Taip/Ne	6.85	Savivaldybės
	6.2. Ar savivaldybėje vykdomas triukšmo monitoringas?	Taip/Ne	6.00	Savivaldybės
	6.3. Ar savivaldybėje vykdomas gatvių drėkinimas ir laistymas?	Taip/Ne	6.00	Savivaldybės
	6.4. Užfiksuotų aplinkosauginių pažeidimų skaičius	sk. /10 tūkst. gyv.	3.85	IRD (2025)
	6.5. Ar savivaldybės teritorijos bendrajame plane yra nustatytos tyliosios zonos?	Taip/Ne	6.15	Savivaldybės
7. VANDENS KOKYBĖ	7.1. Nevalytų ir nepakankamai išvalytų į paviršinius vandenis išleistų nuotekų dalis	%	8.35	AAA (2025)
	7.2. Prijungtų prie centralizuotų nuotekų tinklų gyventojų dalis	%	6.85	AAA (2025)
	7.3. Geriamojo vandens netektis pagal atskiras vandens sektoriaus įmones	%	7.50	VERT (2025)
	7.4. Ar yra savivaldybės iniciatyva įrengtų lietaus nuotekų kaupimo ir pakartotinio panaudojimo projektų?	Taip/Ne	6.80	Savivaldybės
8. BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR KRAŠTOVAIZDIS	8.1. Ar pievos savivaldybėje yra šienaujamos pagal žydėjimo ciklus?	Taip/Ne	7.90	Savivaldybės
	8.2. Ar vykdomas biologinės įvairovės ar kraštovaizdžio monitoringas?	Taip/Ne	6.50	Savivaldybės
	8.3. Kokia suma savivaldybės biudžete buvo skirta želdinių ir želdynų gausinimui, atnaujinimui ir priežiūrai 2025 metais?	Eur/ 1 tūkst. gyventojų	6.70	Savivaldybės
	8.4. Kokia suma buvo skirta invazinių rūšių plotų mažinimui ir agresyvių invazinių augalų rūšių naikinimui 2025 metais?	% nuo biudžeto	6.65	Savivaldybės
9. APLINKOSAUGINIS SĄMONINGUMAS	9.1. Ar per paskutinius 3 metus savivaldybėje buvo vykdytos apklausos apie gyventojų pasitenkinimą aplinkos kokybe?	Taip/Ne	6.05	Savivaldybės
	9.2. Kokia suma savivaldybės biudžete buvo skirta aplinkosauginiam švietimui (renginiams, leidiniams, edukacijoms ir kt.) 2025 metais?	Eur/ 1 tūkst. gyventojų	6.70	Savivaldybės
	9.3. Kokias bendruomenės įtraukimo iniciatyvas vykdote? (Įvardinkite žaliąsias visuomeninės iniciatyvas, bendruomenės įtraukties didinimo priemones, kurias vykdote savivaldybėje)	Balas	6.85	Savivaldybės
	9.4. Ar yra atsisakoma fejerverkų įvairių renginių metu, kuriuos organizuoja savivaldybė?	Taip/Ne	6.85	Savivaldybės
	9.5. Sužymėtų naminių gyvūnų skaičius	Sk./1000 gyventojų	4.45	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (2025)

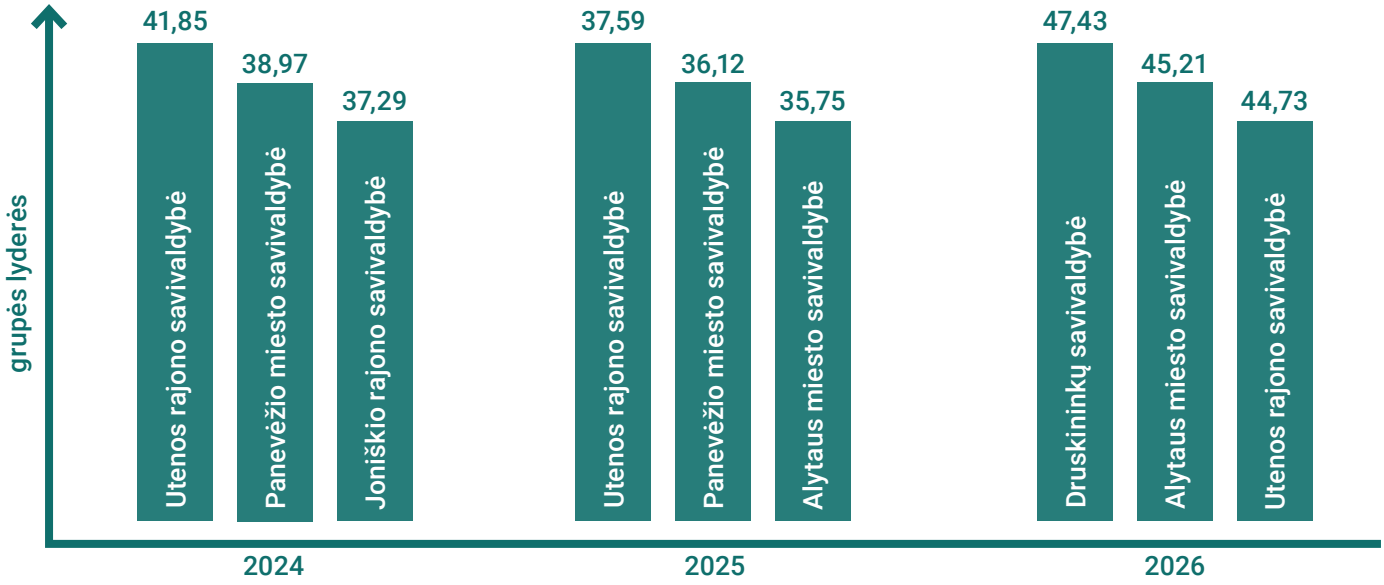
Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingo 2026 kriterijų lentelė.

01. Atliekos ir žiediškumas

Pastaraisiais metais Lietuva padarė reikšmingą pažangą plėtodama atliekų rūšiavimo ir perdirbimo infrastruktūrą, tačiau perėjimas prie žiedinės ekonomikos išlieka svarbiu aplinkosaugos iššūkiu. Nors vis daugiau atliekų surenkama atskirai ir nukreipiama perdirbti, bendras išteklių vartojimas išlieka didelis, o antrinių žaliavų panaudojimo potencialas nepakankamai išnaudojamas. Europos aplinkos agentūros duomenimis, 2023 m. Lietuvoje į ekonomiką grąžinamų medžiagų dalis siekė vos 3,9 proc. ir buvo gerokai mažesnė už ES vidurkį.[1] Tai rodo, kad vien efektyvesnio atliekų tvarkymo nepakanka – būtina mažinti jų susidarymą, ilginti gaminių naudojimo laiką ir skatinti pakartotinį medžiagų naudojimą.

Lietuva yra išsikėlusi ambicingus tikslus: iki 2030 m. pakartotiniam naudojimui paruošti ir perdirbti ne mažiau kaip 60 proc. komunalinių atliekų, o sąvartynuose šalinti ne daugiau kaip 5 proc. jų kiekio.[2] Naujausi ES atliekų politikos pokyčiai taip pat stiprina dėmesį maisto švaistymo prevencijai ir tekstilės atliekų tvarkymui. Nuo 2025 m. ES valstybėse privalomas atskiras tekstilės atliekų surinkimas, o iki 2030 m. nustatyti privalomi maisto atliekų mažinimo tikslai.[3] Šiame kontekste savivaldybėms tenka svarbus vaidmuo ne tik užtikrinant gyventojams patogią rūšiavimo infrastruktūrą, bet ir kuriant ekonomines paskatas, remiant taisymo, dalijimosi ir pakartotinio naudojimo iniciatyvas bei ugdant atsakingo vartojimo įpročius.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinamos savivaldybių pastangos mažinti mišrių komunalinių atliekų kiekį, užtikrinti atskirą maisto ir tekstilės atliekų surinkimą, skatinti atliekų prevenciją ir pakartotinį daiktų naudojimą. Taip pat vertinami strateginiai beatliekės savivaldybės tikslai, vienkartinių plastikinių gaminių naudojimo ribojimas, ekologiško maisto vartojimo skatinimas ikimokyklinio ugdymo įstaigose bei finansinės paskatos gyventojams rūšiuoti atliekas. Šie kriterijai leidžia įvertinti tiek savivaldybių kuriamas sąlygas žiedinei ekonomikai, tiek konkrečias gyventojų vartojimo įpročius keičiančias priemones.

► **Druskininkų savivaldybė** – atliekų ir žiediškumo grupės lyderė. Savivaldybėje atliekų prevencija skatinama nuo ankstyvo amžiaus: visiems pirmokams dovanojamos daugkartinės gertuvės, mokyklose puoselėjami dalijimosi knygomis ir mokymosi priemonėmis įpročiai. Taisymo ir remonto paslaugas teikiantiems verslams taikomos verslo liudijimų lengvatos, o gyventojai daiktais gali dalytis trijuose punktuose – Druskininkuose, Leipalingyje ir Viečiūnuose.

► **Alytaus miesto savivaldybė** plėtoja pakartotinio naudojimo infrastruktūrą. Alytaus regiono atliekų tvarkymo centro įsteigtame „TikoTiks“ centre surinkti daiktai tikrinami, taisomi ir atnaujinami, o tinkami naudoti perduodami gyventojams bei bendruomeninėms organizacijoms. Sistemą papildo daiktų mainų punktai „Mainukai“, kuriuose nereikalingi daiktai gali rasti naujus savininkus. Nuo 2026 m. savivaldybėje taip pat pradėtas atskiras panaudoto maistinio aliejaus surinkimas.

► **Utenos rajono savivaldybė** žiedinės ekonomikos principus taiko tiek maisto, tiek statybinių atliekų srityse. Maisto švaistymo mažinimas siejamas su socialinės paramos iniciatyvomis – gyventojams perduodami tinkami vartoti, bet besibaigiančio galiojimo maisto produktai. Savivaldybėje taip pat veikia statybinių atliekų tvarkymo aikštelė, kurioje atliekos smulkinamos į skaldą ir pakartotinai naudojamos gatvių tvarkymo darbams. Taip mažinamas pirminių statybinių medžiagų poreikis ir skatinamas vietinis išteklių panaudojimas.

[1] Europos aplinkos agentūra (EEA). Europe's Environment 2025: Lithuania – Circular Material Use Rate, 2025 m.

[2] Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Valstybinis atliekų prevencijos ir tvarkymo 2021–2027 metų planas, 2022 m. redakcija.

[3] Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba. Direktyva (ES) 2025/1892, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/98/EB dėl atliekų, 2025 m.

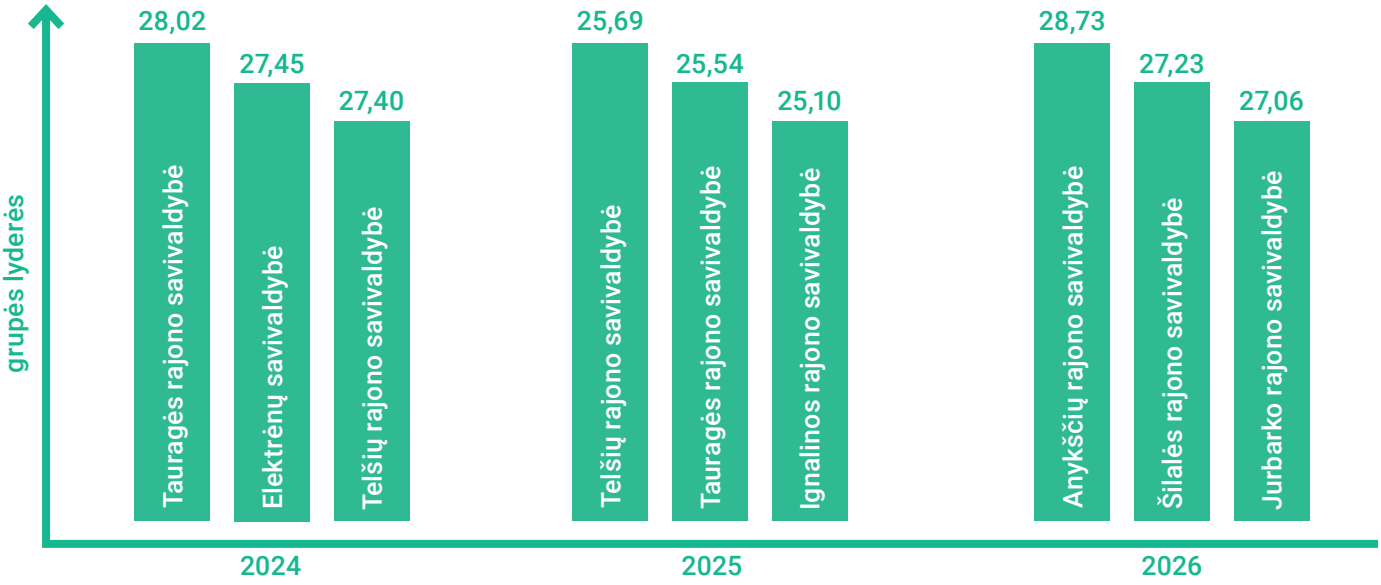
Nuotraukos autorius:
LR Aplinkos ministerija

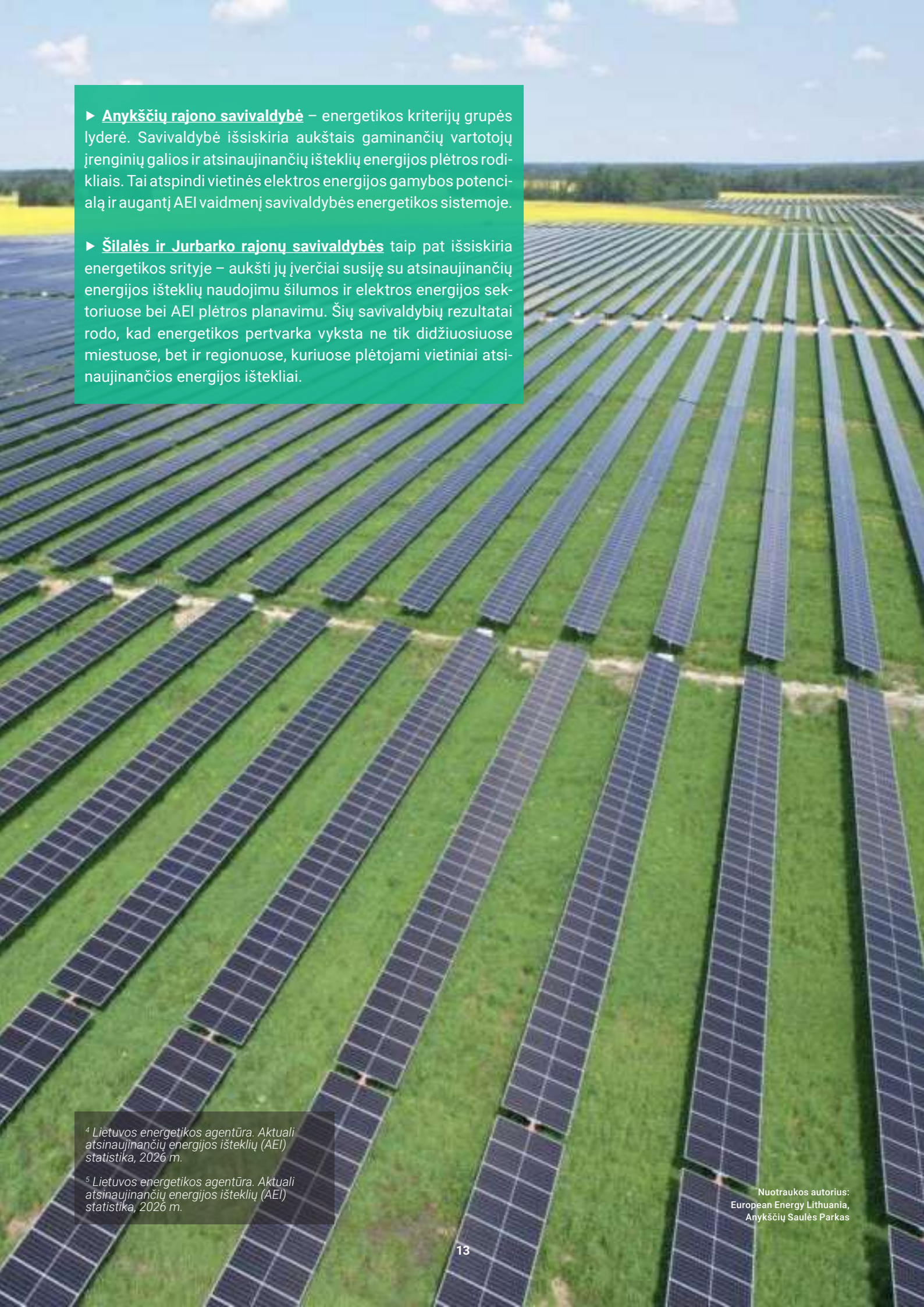
02. Energetika

Lietuva sparčiai plėtoja atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) naudojimą, stiprindama energetinį savarankiškumą ir mažindama priklausomybę nuo iškastinio kuro. Vis dėlto energetikos sektorius išlieka vienu didžiausių šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) šaltinių, o didėjantis elektros energijos poreikis ir būtinybė modernizuoti pastatus bei šilumos ūkį kelia naujų iššūkių. Energetikos pertvarkai svarbi ne tik atsinaujinančių išteklių plėtra, bet ir efektyvesnis energijos vartojimas, decentralizuota gamyba bei gyventojų įtraukimas į energetikos sistemą.

2024 m. atsinaujinančių energijos išteklių dalis bendrame galutiniame Lietuvos energijos suvartojime pasiekė 35,4 proc. Šilumos ir vėsumos sektoriuje AEI sudarė 52,1 proc., elektros energijos suvartojime – 49,0 proc., o transporte – 9,0 proc.[4] Lietuva yra išsikėlusi tikslą iki 2030 m. padidinti AEI dalį bendrame galutiniame energijos suvartojime iki 55 proc.[5] Šių tikslų siekiama plečiant saulės ir vėjo energetiką, skatinant gaminančių vartotojų bei energetikos bendrijų kūrimąsi ir modernizuojant elektros tinklus. Didėjant vietinei energijos gamybai, vis svarbesni tampa energijos kaupimo sprendimai, elektros sistemos lankstumas ir efektyvus atsinaujinančių išteklių integravimas.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinamos savivaldybių pastangos skatinti AEI plėtrą ir efektyvesnį energijos naudojimą. Rodikliai apima atsinaujinančių energijos išteklių plėtros veiksmų planų rengimą ir įgyvendinimą, gaminančių vartotojų įrenginių galią, AEI dalį šilumos ir elektros energijos sektoriuose, daugiabučių namų prijungimą prie centralizuoto šilumos tiekimo tinklų, naudojančių AEI, bei atsinaujinančių išteklių energijos bendrijų skaičių. Šie kriterijai leidžia įvertinti tiek savivaldybių strateginį pasirengimą energetikos pertvarkai, tiek jų teritorijose pasiektus rezultatus.

► **Anykščių rajono savivaldybė** – energetikos kriterijų grupės lyderė. Savivaldybė išsiskiria aukštais gaminančių vartotojų įrenginių galios ir atsinaujinančių išteklių energijos plėtros rodikliais. Tai atspindi vietinės elektros energijos gamybos potencialą ir augantį AEI vaidmenį savivaldybės energetikos sistemoje.

► **Šilalės ir Jurbarko rajonų savivaldybės** taip pat išsiskiria energetikos srityje – aukšti jų įverčiai susiję su atsinaujinančių energijos išteklių naudojimu šilumos ir elektros energijos sektoriuose bei AEI plėtros planavimu. Šių savivaldybių rezultatai rodo, kad energetikos pertvarka vyksta ne tik didžiuosiuose miestuose, bet ir regionuose, kuriuose plėtojami vietiniai atsinaujinančios energijos ištekliai.

[4] Lietuvos energetikos agentūra. Aktuali atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) statistika, 2026 m.

[5] Lietuvos energetikos agentūra. Aktuali atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) statistika, 2026 m.

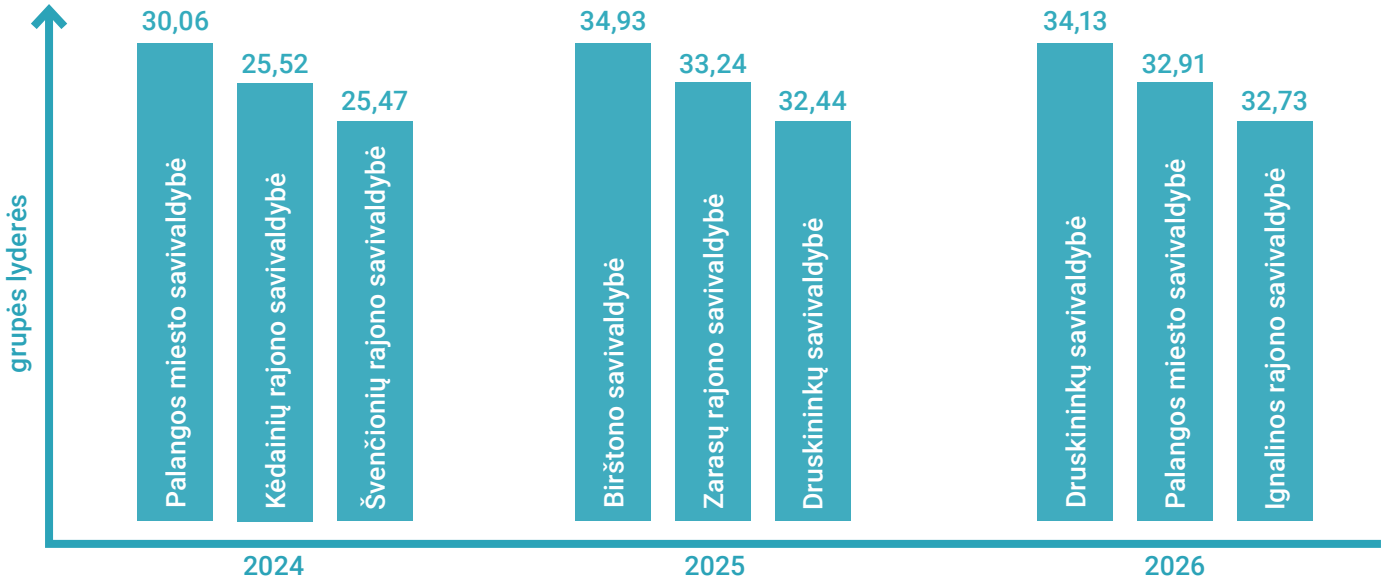
Nuotraukos autorius: European Energy Lithuania, Anykščių Saulės Parkas

03. Statyba ir teritorijų planavimas

Teritorijų planavimo ir statybos sprendimai daro ilgalaikį poveikį miestų ir miestelių aplinkos kokybei, gamtiniams ištekliams ir gyventojų kasdienybei. Nekontroliuojama urbanistinė drieka didina susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros poreikį, skatina priklausomybę nuo automobilio, fragmentuoja gamtines teritorijas ir mažina biologinę įvairovę. Europos aplinkos agentūros duomenimis, 2005–2023 m. užstatytų teritorijų plotas Europos Sąjungoje padidėjo apie 13 proc., o vienas ilgalaikių ES siekių – iki 2050 m. sustabdyti grynąjį žemės užėmimą urbanizacijai.[6] Šiame kontekste vis svarbesnis tampa kompaktiškų, daugiafunkcių miestų vystymas, pirmenybę teikiant jau urbanizuotų teritorijų konversijai, efektyvesniam esamos infrastruktūros naudojimui ir žaliosios infrastruktūros išsaugojimui bei stiprinimui.

Kita svarbi tvarios miestų plėtros kryptis – pastatų ir gyvenamųjų kvartalų atnaujinimas. 2025 m. Lietuvoje modernizuoti 359 daugiabučiai, kuriuose yra beveik 13 tūkst. butų.[7] Vis dėlto svarbu renovaciją vertinti ne tik pavienių pastatų, bet ir kvartalų mastu, derinant energinio efektyvumo didinimą su viešųjų erdvių atnaujinimu, žaliųjų erdvių kokybės gerinimu ir prisitaikymu prie klimato kaitos. Savivaldybėms šiame procese tenka svarbus vaidmuo – nuo plėtros prioritetų nustatymo ir kokybinių reikalavimų projektams formulavimo iki visuomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinamos savivaldybių pastangos skatinti kompaktišką ir tvarią teritorijų plėtrą. Analizuojama, ar savivaldybės taiko infrastruktūros plėtros įmokas neprioritetinės plėtros teritorijose, bendruosiuose planuose numato konversijos teritorijas, įtraukia visuomenę į viešųjų erdvių projektavimą ir kelia kokybinius reikalavimus gyvenamųjų teritorijų žaliosioms erdvėms. Taip pat vertinama renovuotų daugiabučių dalis ir statybą leidžiančių dokumentų, išduotų neužstatytose teritorijose, dalis. Šie kriterijai padeda atskleisti savivaldybių pastangas efektyviau naudoti žemės išteklius, skatinti esamų teritorijų atnaujinimą ir kurti kokybiškesnę gyvenamąją aplinką.

► **Druskininkų savivaldybė** – statybos ir teritorijų planavimo kriterijų grupės lyderė pagal 2026 m. reitingo rezultatus. Savivaldybėje nustatyta infrastruktūros plėtros įmoka neprioritetinės plėtros teritorijose, o teritorijų planavimo dokumentuose numatytos plėtros valdymo priemonės. Savivaldybės pateiktais reitingo duomenimis, viešųjų erdvių projektavimo procesuose taikomos visuomenės įtraukimo priemonės, o gyvenamųjų teritorijų projektams keliami kokybiniai reikalavimai žaliosioms erdvėms.

► **Palangos miesto ir Ignalinos rajono savivaldybės** taip pat pateko į šios kriterijų grupės lyderių trejetuką pagal 2026 m. reitingo rezultatus. Abi savivaldybės išsiskiria daugiabučių renovacijos mastu: APVA duomenimis, Palangoje atnaujinta 56,4 proc. (168 iš 298), o Ignalinos rajone – 36,1 proc. (109 iš 302) potencialiai renovuotinų daugiabučių. Tai vieni aukščiausių renovacijos rodiklių Lietuvoje.[8]

6 Europos aplinkos agentūra (EEA). Europe's Environment 2025: Land Use and Land Take, 2025 m.

7 Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA). Daugiabučių renovacija: 2025 m. 35 modernizuoti namai įsirengė atsinaujinančius energijos šaltinius, 2026 m.

8 Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA). Lietuvos renovacijos žemėlapis.

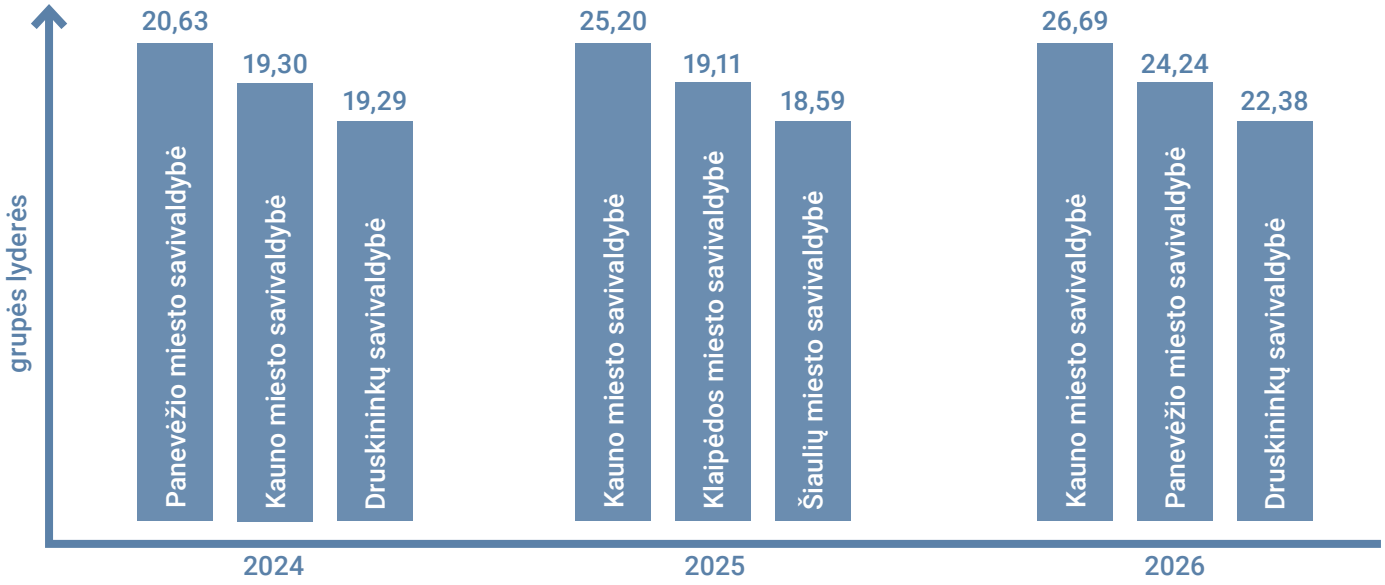
Apartamentai „Astra" Druskininkuose, renovacija, arch. Kap Architects. Nuotraukos autorius: Norbert Tukaj / Pastatai kalba

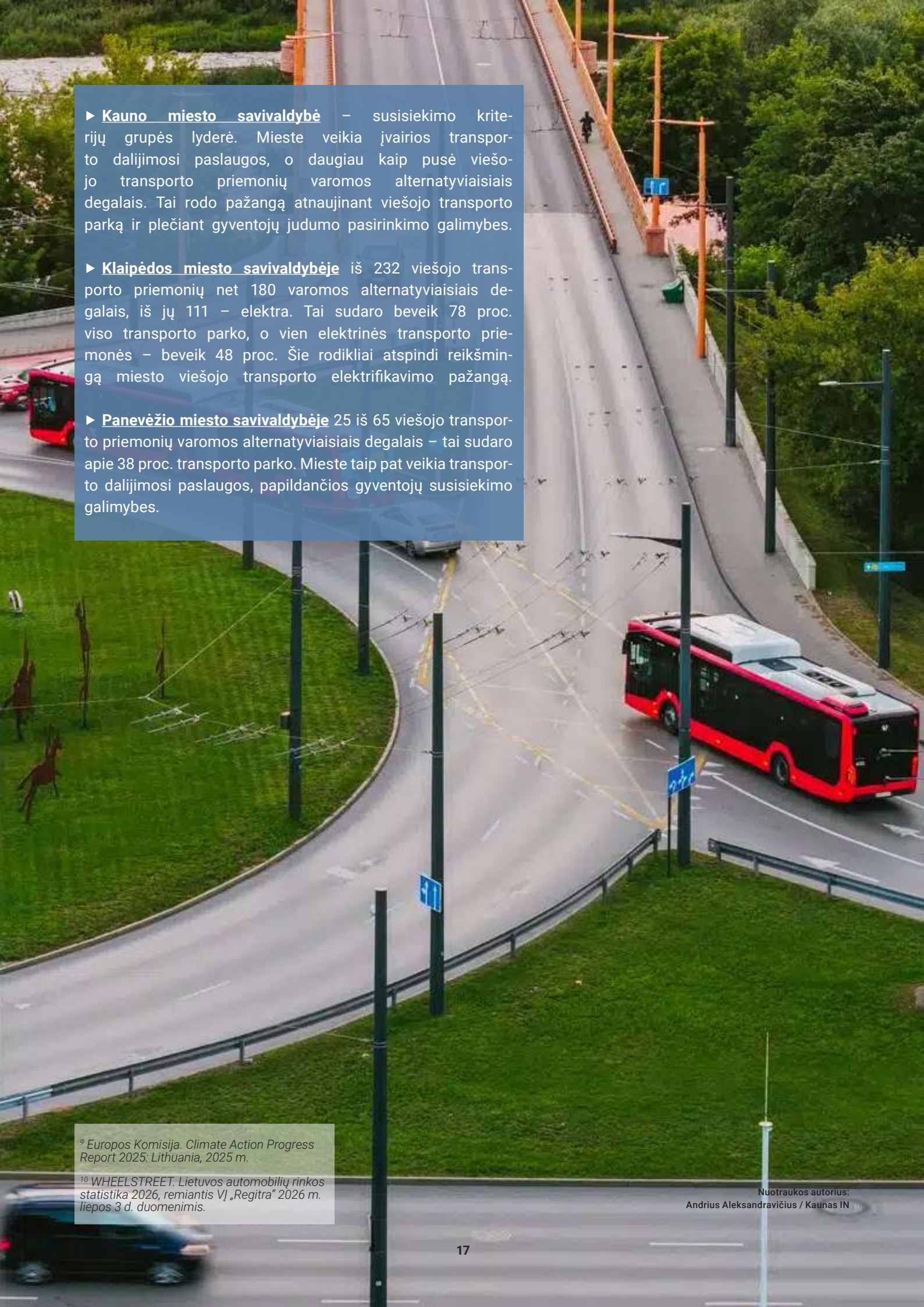
04. Susisiekimas

Transporto sektorius išlieka didžiausiu šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) šaltiniu Lietuvoje – 2024 m. jam teko 32 proc. visų šalies emisijų.[9] Transporto išmetami azoto oksidai ir kietosios dalelės taip pat daro neigiamą poveikį oro kokybei ir gyventojų sveikatai. Vienas pagrindinių iššūkių – senas ir nuo iškastinio kuro priklausomas automobilių parkas. 2026 m. duomenimis, dyzeliniai automobiliai sudarė apie 61,5 proc. Lietuvoje eisme dalyvaujančių lengvųjų automobilių.[10] Todėl transporto sistemos pertvarkai būtina ne tik spartinti mažiau taršių transporto priemonių plėtrą, bet ir mažinti individualių automobilių naudojimo poreikį.

Darnus judumas neatsiejamas nuo kokybiško ir prieinamo viešojo transporto, saugios pėsčiųjų bei dviračių infrastruktūros ir patogiai organizuoto susisiekimo. Lietuvos savivaldybėse palaipsniui atnaujinami viešojo transporto parkai, plečiamas elektromobilių įkrovimo tinklas ir diegiamos dalijimosi paslaugos. Vis dėlto ilgalaikiams pokyčiams svarbu užtikrinti, kad šios priemonės sudarytų vientisą susisiekimo sistemą, suteikiančią gyventojams patrauklias alternatyvas asmeniniam automobiliui. Savivaldybių planavimo sprendimai čia atlieka svarbų vaidmenį – nuo kasdienių kelionių atstumų mažinimo iki viešojo transporto prieinamumo ir eismo saugumo gerinimo.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinama savivaldybių pažanga kuriant sąlygas darniam judumui ir mažinant transporto poveikį aplinkai. Rodikliai apima darnaus judumo planų rengimą, mažos taršos zonų nustatymą, dalijimosi paslaugų prieinamumą, dviračių takų tinklo išvystymą, elektromobilių įkrovimo infrastruktūrą ir alternatyviaisiais degalais varomo viešojo transporto dalį. Šie kriterijai leidžia palyginti savivaldybių pastangas plėtoti tvaresnę, gyventojams patogesnę susisiekimo sistemą.

▶ **Kauno miesto savivaldybė** – susisiekimo kriterijų grupės lyderė. Mieste veikia įvairios transporto dalijimosi paslaugos, o daugiau kaip pusė viešojo transporto priemonių varomos alternatyviaisiais degalais. Tai rodo pažangą atnaujinant viešojo transporto parką ir plečiant gyventojų judumo pasirinkimo galimybes.

▶ **Klaipėdos miesto savivaldybėje** iš 232 viešojo transporto priemonių net 180 varomos alternatyviaisiais degalais, iš jų 111 – elektra. Tai sudaro beveik 78 proc. viso transporto parko, o vien elektrinės transporto priemonės – beveik 48 proc. Šie rodikliai atspindi reikšmingą miesto viešojo transporto elektrifikavimo pažangą.

▶ **Panevėžio miesto savivaldybėje** 25 iš 65 viešojo transporto priemonių varomos alternatyviaisiais degalais – tai sudaro apie 38 proc. transporto parko. Mieste taip pat veikia transporto dalijimosi paslaugos, papildančios gyventojų susisiekimo galimybes.

[9] Europos Komisija. Climate Action Progress Report 2025: Lithuania, 2025 m.

[10] WHEELSTREET. Lietuvos automobilių rinkos statistika 2026, remiantis VĮ „Regitra" 2026 m. liepos 3 d. duomenimis.

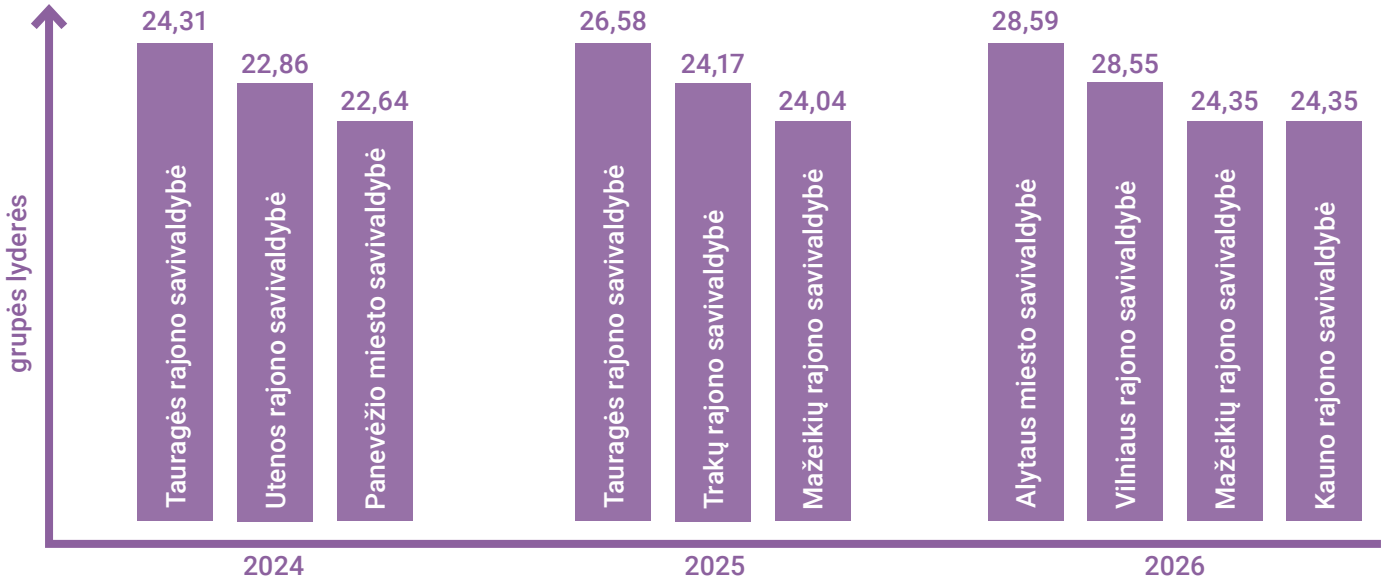
Nuotraukos autorius:
Andrius Aleksandravičius / Kaunas IN

05. Klimato kaitos valdymas

Klimato kaitos poveikis vis ryškiau jaučiamas visame pasaulyje – dažnėjančios karščio bangos, intensyvios liūtys ir sausros kelia grėsmę ekosistemoms, infrastruktūrai, gyventojų sveikatai ir ekonomikai. Pasaulinės meteorologijos organizacijos duomenimis, 2025 m. buvo antri arba treti šilčiausi metai per visą stebėjimų istoriją, o 2015–2025 m. – vienuolika šilčiausių metų iš eilės.[11] Ekstremalių meteorologinių ir klimato reiškinių ekonominiai nuostoliai Europos Sąjungoje 1980–2024 m. siekė apie 822 mlrd. eurų, iš kurių daugiau kaip 208 mlrd. eurų patirta vien 2021–2024 m.[12] Šios tendencijos pabrėžia būtinybę ne tik mažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) išmetimą, bet ir nuosekliai planuoti prisitaikymą prie neišvengiamų klimato kaitos padarinių.

Savivaldybėms tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant klimato politiką vietos lygmeniu – nuo energetikos ir susisiekimo pertvarkos iki gamta grįstų sprendimų, padedančių mažinti karščio, potvynių ir kitų ekstremalių reiškinių poveikį. Lietuvoje Vilnius ir Tauragė dalyvauja Europos Sąjungos misijoje „100 klimatui neutralių ir išmaniųjų miestų iki 2030 m.“, kuria siekiama paspartinti miestų perėjimą prie klimato neutralumo. Kartu vis svarbesnis tampa aplinkosaugos principų integravimas į kasdienį savivaldybių valdymą, ypač viešuosius pirkimus. 2025 m. Lietuvoje žalieji pirkimai sudarė 98,2 proc. bendros pirkimų, kuriems taikyti žaliųjų pirkimų reikalavimai, vertės.[13]

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinama, ar savivaldybės yra išsikėlusios klimato neutralumo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir aplinkos apsaugos tikslus bei parengusios jų įgyvendinimo dokumentus. Taip pat analizuojama, ar savivaldybių administracijose taikomos aplinkosaugos vadybos sistemos ir kokią vykdomų viešųjų pirkimų vertės dalį sudaro žalieji pirkimai. Šie kriterijai padeda įvertinti savivaldybių strateginį pasirengimą, aplinkosauginių įsipareigojimų integravimą į valdymo procesus ir nuoseklų jų įgyvendinimą.

► **Alytaus miesto savivaldybė** – klimato kaitos politikos ir valdymo kriterijų grupės lyderė. Savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatyti klimato neutralumo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir aplinkos apsaugos tikslai, o administracijoje įdiegta aplinkosaugos vadybos sistema. Tai atspindi sisteminį požiūrį į aplinkosaugos klausimų integravimą į savivaldybės valdymą.

► **Mažeikių rajono savivaldybė** taip pat išsiskiria šioje kriterijų grupėje. Savivaldybė yra išsikėlusi klimato neutralumo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir aplinkos apsaugos tikslus bei parengusi jų įgyvendinimo veiksmų planus. Toks strateginis pasirengimas sudaro prielaidas nuosekliau koordinuoti aplinkosaugos priemones ir vertinti jų įgyvendinimo pažangą.

[11] Pasaulinė meteorologijos organizacija (WMO). State of the Global Climate 2025, 2026 m.

[12] Europos aplinkos agentūra (EEA). Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe, 2025 m.

[13] Viešųjų pirkimų tarnyba (VPT). Žaliųjų pirkimų vykdymo pažanga 2025 m., 2026 m.

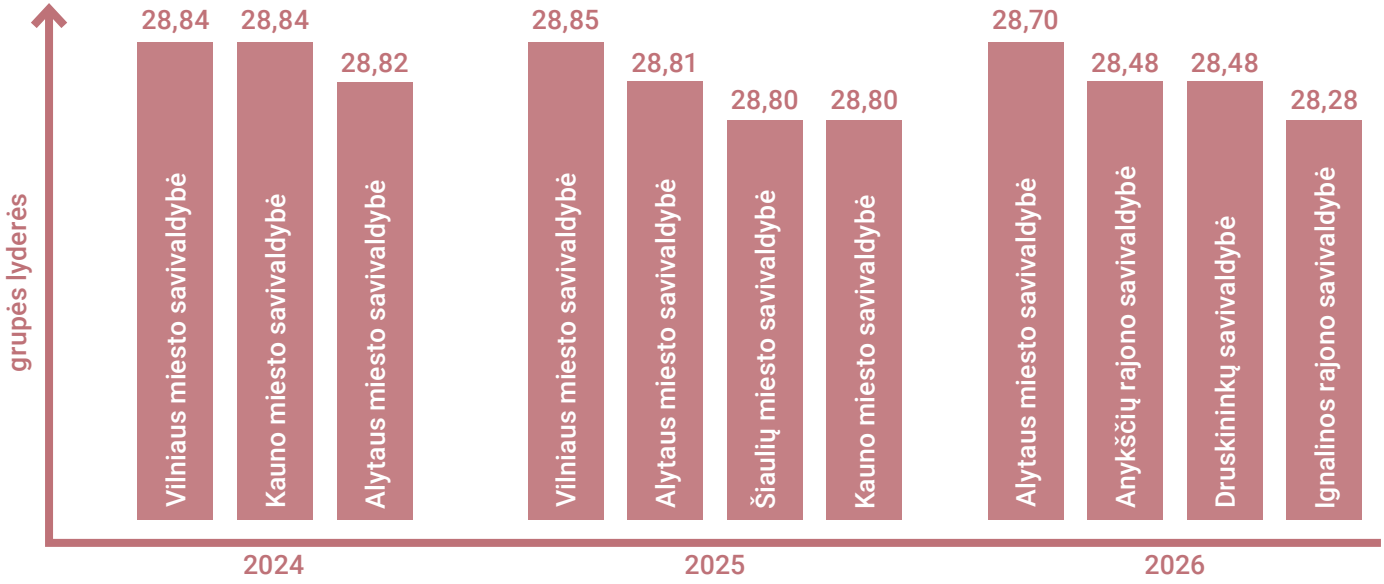
Klevinės pelkė Vilniaus rajone.
Nuotraukos autorius: Gintarė Kapočiūtė

06.
Aplinkos kokybė

Gyvenamosios aplinkos kokybė tiesiogiai veikia gyventojų sveikatą ir gerovę. Oro tarša, triukšmas, transporto srautai, kietojo kuro deginimas ir pramonės veikla išlieka svarbiais aplinkosauginiais iššūkiais, ypač urbanizuotose teritorijose. Europos aplinkos agentūros duomenimis, 2023 m. Europos Sąjungoje apie 182 tūkst. priešlaikinių mirčių buvo siejamos su ilgalaikiu smulkiųjų kietųjų dalelių ($KD_{2,5}$) poveikiu, viršijančiu Pasaulio sveikatos organizacijos rekomenduojamą lygį.[14] Tai pabrėžia taršos prevencijos ir nuoseklios aplinkos kokybės stebėsenos svarbą.

Europos Sąjungos „nulinės taršos“ veiksmų plane numatyta iki 2030 m., palyginti su atitinkamais atskaitos metais, bent 55 proc. sumažinti dėl oro taršos patiriamų priešlaikinių mirčių skaičių ir 30 proc. sumažinti gyventojų, nuolat patiriančių transporto triukšmo keliamą diskomfortą, dalį.[15] Lietuvoje oro kokybė ilgalaikėje perspektyvoje gerėja, tačiau 2025 m. daugelyje stebėsenos stočių padidėjo smulkiųjų kietųjų dalelių koncentracija, o kai kuriose vietovėse taršos lygiai neatitiko griežtesnių, nuo 2030 m. taikytinų ES oro kokybės normų.[16] Todėl savivaldybėms svarbu ne tik stebėti aplinkos būklę, bet ir taikyti prevencines priemones, kontroliuoti dulkėtumą ir triukšmą bei užtikrinti aplinkos kokybės duomenų prieinamumą gyventojams.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinama, ar savivaldybės vykdo aplinkos oro kokybės ir triukšmo stebėseną, taiko gatvių drėkinimo ir laistymo priemones bei bendruosiuose planuose nustato tyliąsias zonas. Taip pat analizuojamas užfiksuotų aplinkosauginių pažeidimų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyventojų. Šie kriterijai padeda įvertinti savivaldybių pastangas stebėti aplinkos būklę, taikyti taršos prevencijos priemones ir kurti sveikesnę bei komfortiškesnę gyvenamąją aplinką.

► **Alytaus miesto savivaldybė** – aplinkos kokybės, prevencijos ir komforto kriterijų grupės lyderė. Savivaldybėje vykdoma aplinkos oro kokybės ir triukšmo stebėsena, taikomos gatvių drėkinimo ir laistymo priemonės, o teritorijų planavimo dokumentuose nustatytos tyliosios zonos. Taip pat įrengti lietaus nuotekų kaupimo ir pakartotinio naudojimo sprendiniai.

► **Anykščių rajono** ir **Druskininkų savivaldybės** surinko vienodai – po 28,48 balo, vos 0,22 balo mažiau nei Alytaus miestas. Druskininkų savivaldybėje vykdoma oro kokybės ir triukšmo stebėsena, taikomos gatvių drėkinimo priemonės ir nustatytos tyliosios zonos.

► **Ignalinos rajono savivaldybė** taip pat išsiskiria aukštu įvertinimu – 28,28 balo. Savivaldybėje vykdoma oro kokybės ir triukšmo stebėsena, taikomos gatvių drėkinimo priemonės ir nustatytos tyliosios zonos.

[14] *Europos aplinkos agentūra (EEA). Harm to human health from air pollution in Europe: burden of disease status, 2025, 2025 m.*

[15] *Europos Komisija. EU Action Plan: Towards Zero Pollution for Air, Water and Soil, COM(2021) 400 final, 2021 m.*

[16] *Aplinkos apsaugos agentūra (AAA). Paskelbti 2025 m. aplinkos oro kokybės Lietuvoje duomenys, 2026 m.*

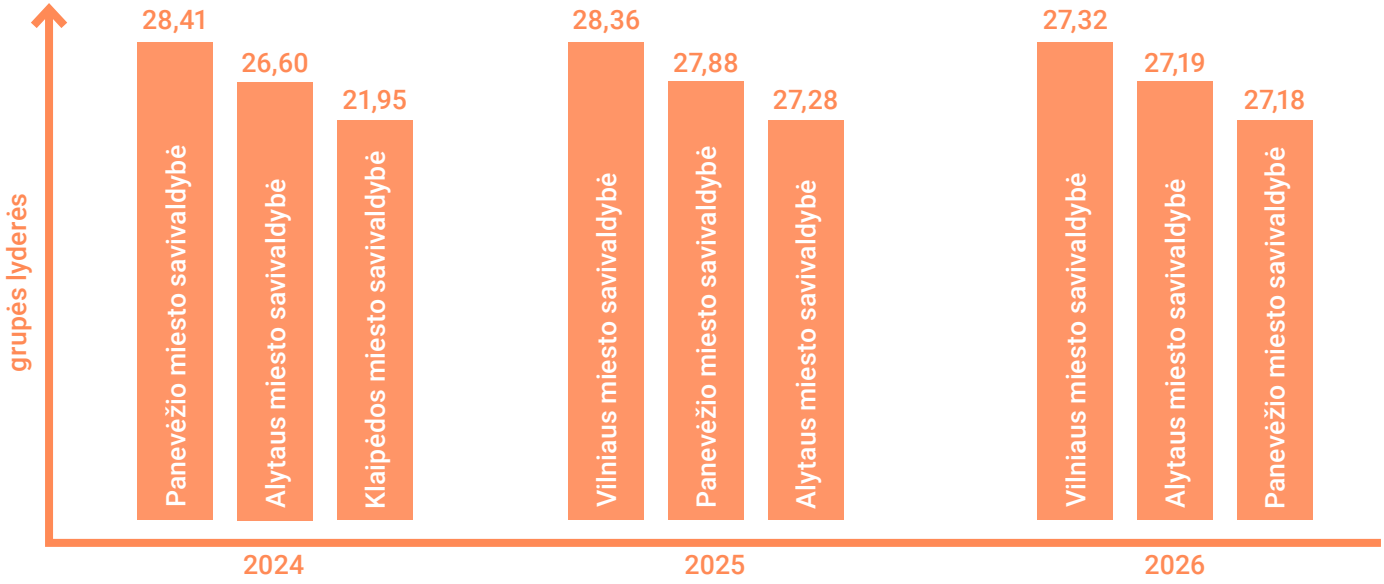
Didžiosios Dailidės ežero pakrantė Alytuje. Nuotraukos autoriai: Artūras Lavrėnovas, Marius Bendzelauskas / Alytaus miesto savivaldybė

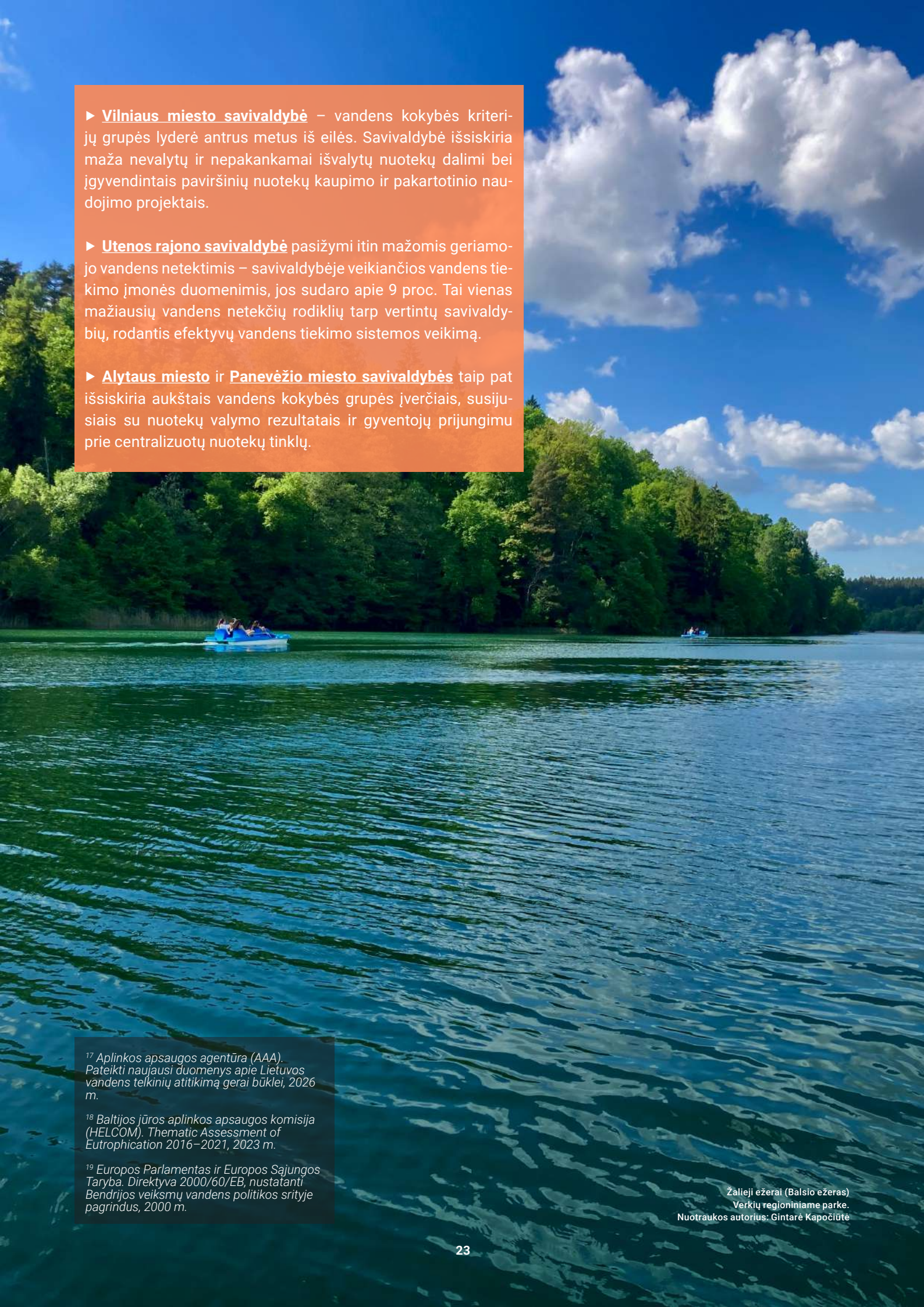
07.
Vandens kokybė

Lietuvos paviršinių vandens telkinių būklė išlieka svarbiu aplinkosaugos iššūkiu. Aplinkos apsaugos agentūros 2026 m. paskelbti duomenys rodo, kad nemaža dalis šalies upių, ežerų ir tvenkinių vis dar neatitinka geros ekologinės būklės kriterijų.[17] Vandens kokybei neigiamą poveikį daro žemės ūkio, pramonės ir miestų tarša, nepakankamai išvalytos nuotekos bei pakitęs natūralus vandens režimas. Šių veiksnių poveikis jaučiamas ir Baltijos jūroje – HELCOM vertinimu, 2016–2021 m. net 93,8 proc. jos ploto nesiekė geros būklės dėl eutrofikacijos.[18] Tai pabrėžia būtinybę mažinti azoto ir fosforo junginių patekimą į vandens telkinius bei nuosekliai gerinti nuotekų tvarkymą.

Europos Sąjungos Vandens pagrindų direktyva įpareigoja valstybes neleisti blogėti paviršinių ir požeminių vandenų būklei bei siekti geros jų būklės iki 2027 m., išskyrus direktyvoje numatytas išimtis.[19] Savivaldybėms šiame procese tenka svarbus vaidmuo, užtikrinant centralizuotų nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą, vandens tiekimo infrastruktūros efektyvumą ir tvaresnį paviršinių nuotekų valdymą. Didėjant intensyvių liūčių rizikai ir urbanizuotų teritorijų nelaidžių dangų plotams, vis svarbesni tampa lietaus vandens kaupimo, pakartotinio naudojimo ir vietinio sulaikymo sprendimai, mažinantys nuotekų sistemų apkrovą ir prisidedantys prie prisitaikymo prie klimato kaitos.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinama nevalytų ir nepakankamai išvalytų į paviršinius vandenis išleidžiamų nuotekų dalis, gyventojų, prijungtų prie centralizuotų nuotekų tinklų, dalis bei geriamojo vandens netektys tiekimo sistemose. Taip pat analizuojama, ar savivaldybių iniciatyva įgyvendinami lietaus vandens kaupimo ir pakartotinio naudojimo projektai. Šie kriterijai padeda įvertinti savivaldybių pastangas mažinti vandens taršą, efektyviau naudoti gėlo vandens išteklius ir kurti atsparesnę vandens infrastruktūrą.

► **Vilniaus miesto savivaldybė** – vandens kokybės kriterijų grupės lyderė antrus metus iš eilės. Savivaldybė išsiskiria maža nevalytų ir nepakankamai išvalytų nuotekų dalimi bei įgyvendintais paviršinių nuotekų kaupimo ir pakartotinio naudojimo projektais.

► **Utenos rajono savivaldybė** pasižymi itin mažomis geriamojo vandens netektimis – savivaldybėje veikiančios vandens tiekimo įmonės duomenimis, jos sudaro apie 9 proc. Tai vienas mažiausių vandens netekčių rodiklių tarp vertintų savivaldybių, rodantis efektyvų vandens tiekimo sistemos veikimą.

► **Alytaus miesto** ir **Panevėžio miesto savivaldybės** taip pat išsiskiria aukštais vandens kokybės grupės įverčiais, susijusiais su nuotekų valymo rezultatais ir gyventojų prijungimu prie centralizuotų nuotekų tinklų.

[17] Aplinkos apsaugos agentūra (AAA). Pateikti naujausi duomenys apie Lietuvos vandens telkinių atitikimą gerai būklei, 2026 m.

[18] Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisija (HELCOM). Thematic Assessment of Eutrophication 2016–2021, 2023 m.

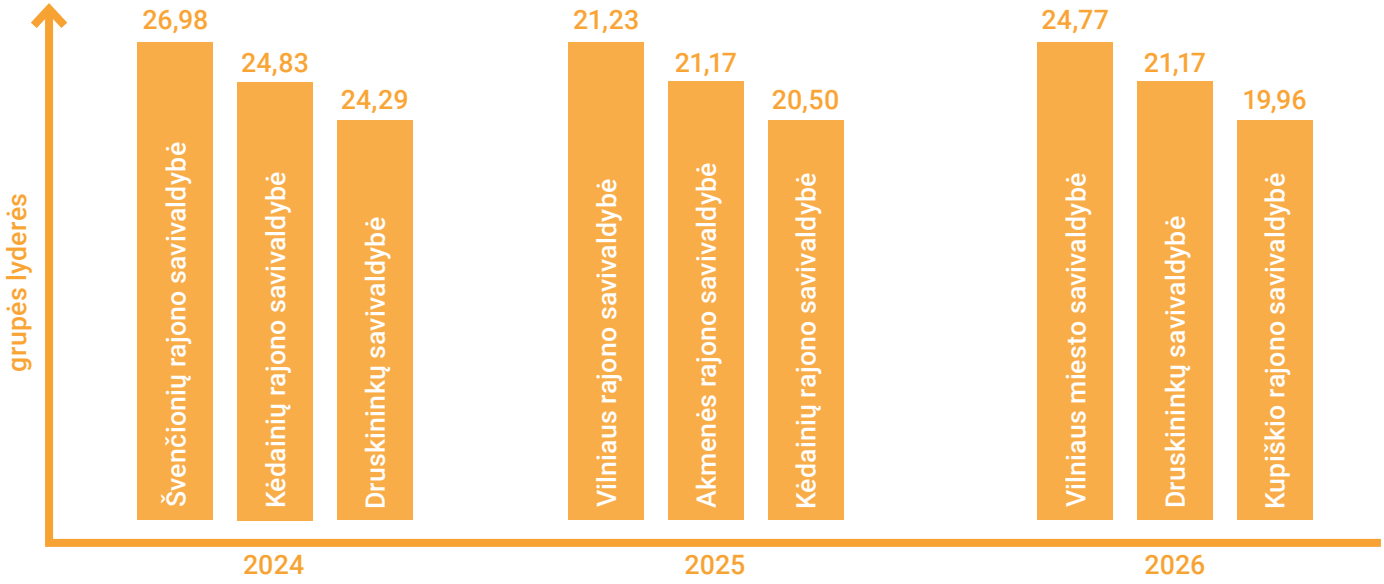
[19] Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba. Direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus, 2000 m.

Žalieji ežerai (Balsio ežeras) Verkių regioniniame parke. Nuotraukos autorius: Gintarė Kapočiūtė

Biologinės įvairovės nykimas ir gamtinių buveinių būklės blogėjimas išlieka vienais svarbiausių aplinkosaugos iššūkių Lietuvoje. Intensyvus žemės naudojimas, urbanistinė plėtra, buveinių fragmentacija ir invazinių rūšių plitimas silpnina ekosistemų atsparumą bei mažina jų teikiamą naudą. Europos Komisijos 2025 m. vertinimu, visų Lietuvoje saugomų natūralių pievų buveinių tipų apsaugos būklė yra nepalanki.[20] Urbanizuotose teritorijose ypač svarbu išsaugoti ir stiprinti ekologines jungtis, užtikrinančias rūšių judėjimą ir buveinių vientisumą, bei taikyti biologinei įvairovei palankius želdynų priežiūros principus.

2024 m. įsigaliojęs Europos Sąjungos Gamtos atkūrimo reglamentas numato iki 2030 m. taikyti gamtos atkūrimo priemones bent 20 proc. ES sausumos ir jūros teritorijų. Miestų ekosistemoms taip pat nustatytas tikslas iki 2030 m. išvengti bendro miesto žaliųjų erdvių ir medžių lajų dangos ploto mažėjimo nacionaliniu mastu.[21] Šių tikslų įgyvendinimui svarbus savivaldybių vaidmuo – nuo želdynų gausinimo ir ekologinių jungčių stiprinimo iki diferencijuotos pievų priežiūros, invazinių rūšių kontrolės ir nuoseklios biologinės įvairovės stebėsenos. Vis svarbesnis tampa duomenimis grįstas želdynų valdymas, leidžiantis priežiūros režimus pritaikyti prie konkrečių buveinių ir jų ekologinių poreikių.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinama, ar savivaldybės vykdo biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio stebėseną, taiko pievų šienavimą pagal žydėjimo ciklus, skiria lėšų želdynų ir želdinių gausinimui, atnaujinimui bei priežiūrai ir invazinių rūšių naikinimui. Šie kriterijai padeda įvertinti savivaldybių pastangas išsaugoti biologinę įvairovę, gerinti želdynų priežiūrą ir stiprinti gamtinių ekosistemų atsparumą.

► **Vilniaus miesto savivaldybė** – biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio kriterijų grupės lyderė. Mieste taikomi diferencijuoti želdynų priežiūros režimai: intensyviai naudojamose teritorijose vejos palaikomos 7–12 cm aukščio, o natūralesnėse teritorijose pievos šienaujamos 1–3 kartus per sezoną. Tokia priežiūra leidžia derinti gyventojų poreikius su biologinės įvairovės išsaugojimu.[22]

► **Druskininkų savivaldybė** šioje kriterijų grupėje užėmė antrąją vietą. Savivaldybė išsiskiria aukštais biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio apsaugos įverčiais, o palyginti su praėjusiais metais, jos rezultatas šioje srityje reikšmingai pagerėjo.

► **Kupiškio rajono savivaldybė** šiemet pakilo į trečiąją vietą biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio kriterijų grupėje. Jos rezultatas išsiskiria tarp aukščiausiai įvertintų savivaldybių, atspindėdamas reitinge vertinamas želdynų priežiūros, biologinės įvairovės stebėsenos ir invazinių rūšių valdymo sritis.

[20] *Europos Komisija. Environmental Implementation Review 2025: Lithuania, 2025 m.*

[21] *Europos Parlamentas ir Europos Sąjungos Taryba. Reglamentas (ES) 2024/1991 dėl gamtos atkūrimo, 2024 m.*

[22] *Vilniaus miesto savivaldybė. Vilniuje prasideda šienavimo sezonas, 2025 m.*

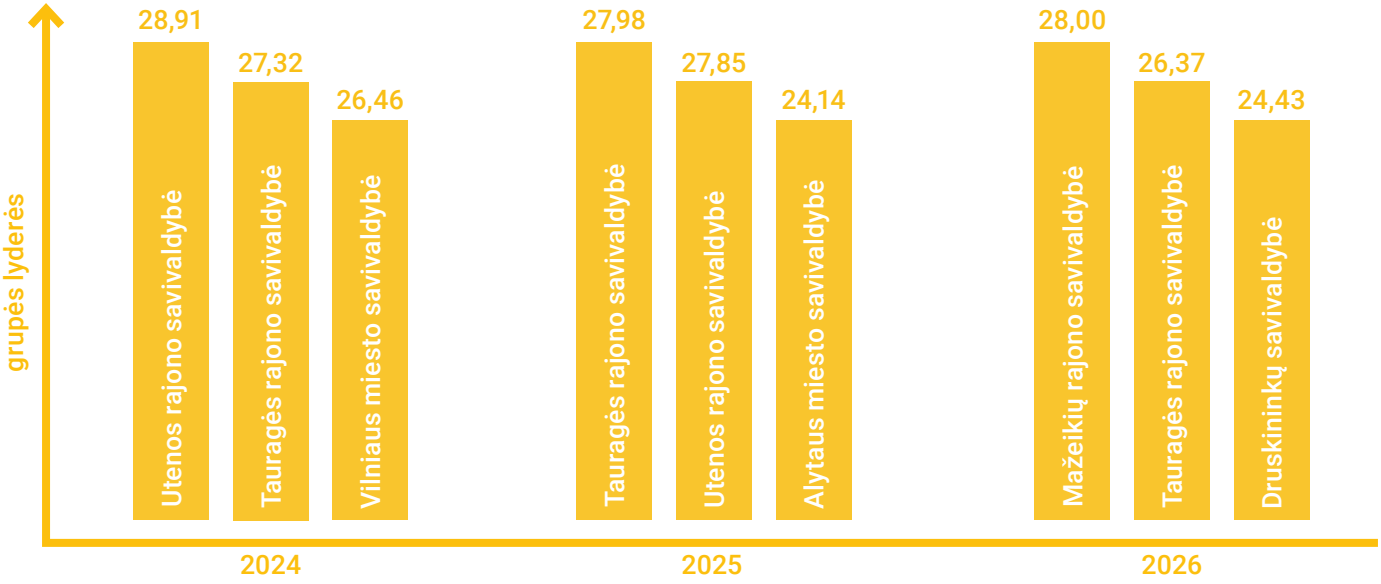
Machaonas (*Papilio machaon*), vienas iš stambiausių drugių, aptiktas Druskininkuose. Nuotraukos autorius: Gintarė Kapočiūtė

09. Aplinkosauginis sąmoningumas

Visuomenės aplinkosauginis sąmoningumas yra svarbi prielaida ilgalaikiams aplinkosaugos pokyčiams. 2025 m. „Eurobarometro“ duomenimis, 83 proc. Lietuvos gyventojų klimato kaitą laiko rimta problema, o 90 proc. teigia kasdienybėje besirenkantys aplinkai palankius sprendimus. Vis dėlto tik 32 proc. apklaustųjų mano, kad jų asmeniniai veiksmai gali turėti didžiausią įtaką sprendžiant klimato kaitos problemą.[23] Tai rodo poreikį ne tik stiprinti visuomenės žinias apie aplinkosaugą, bet ir sudaryti sąlygas gyventojams aktyviau įsitraukti į vietos aplinkosaugos iniciatyvas bei sprendimų priėmimą.

Savivaldybėms tenka svarbus vaidmuo ugdant atsakingo vartojimo įpročius, skatinant bendruomenių iniciatyvumą ir didinant visuomenės dalyvavimą aplinkosaugos procesuose. Vienkartinių informavimo kampanijų nepakanka – ilgalaikiams pokyčiams reikalingos nuoseklios švietimo programos, praktinės edukacijos, bendruomenių įtraukimo iniciatyvos ir reguliarus gyventojų grįžtamasis ryšys. Ypač svarbu gyventojams suteikti galimybes ne tik susipažinti su aplinkosaugos iššūkiais, bet ir tiesiogiai prisidėti prie jų sprendimo – nuo atliekų prevencijos ir gamtos pažinimo veiklų iki želdynų priežiūros bei viešųjų erdvių kūrimo.

Šioje reitingo kriterijų grupėje vertinama, ar savivaldybės vykdo gyventojų pasitenkinimo aplinkos kokybe apklausas, įgyvendina bendruomenių įtraukimo iniciatyvas ir skiria lėšų aplinkosauginiam švietimui. Taip pat analizuojama, ar savivaldybės atsisako fejerverkų savo organizuojamuose renginiuose ir kiek jų teritorijose yra paženklintų bei registruotų gyvūnų augintinių. Šie kriterijai padeda įvertinti savivaldybių pastangas stiprinti gyventojų aplinkosauginį sąmoningumą, skatinti atsakingą elgseną ir aktyvesnį bendruomenių dalyvavimą.

► **Mažeikių rajono savivaldybė** – aplinkosauginio sąmoningumo kriterijų grupės lyderė. Savivaldybėje gyventojai gali nemokamai naudotis miesto ir priemiesčio viešuoju transportu, siekiant skatinti darnesnius judumo įpročius ir mažinti transporto taršą. Kasmet minima „Diena be automobilio“, organizuojamos aplinkosauginio švietimo veiklos, o savivaldybė taip pat finansuoja bendruomenines tvarumo iniciatyvas.

► **Tauragės rajono savivaldybė** išsiskiria aplinkosauginio švietimo ir bendruomenių įtraukimo iniciatyvomis. Edukacinėje programoje „Vėjo spalva – žalia“ kasmet dalyvauja daugiau kaip 2 000 moksleivių ir kitų lankytojų, kurie supažindinami su vėjo energetika. Projektas „Žaliuojanti Tauragė“ į miesto apželdinimą įtraukia senjorus, o miesto žalinimo plano rengimo procese taikomos viešosios konsultacijos.

► **Druskininkų savivaldybėje** vykdoma bendruomeninė iniciatyva „Dovana Druskininkams“, kurios metu įmonės dovanoja ir sodina medžius viešosiose erdvėse. Gyventojų įsitraukimas taip pat skatinamas organizuojant viešųjų erdvių tvarkymo talkas ir finansuojant bendruomenių projektus.

[23] *Europos Komisija. Special Eurobarometer 565: Climate Change, 2025 m.*

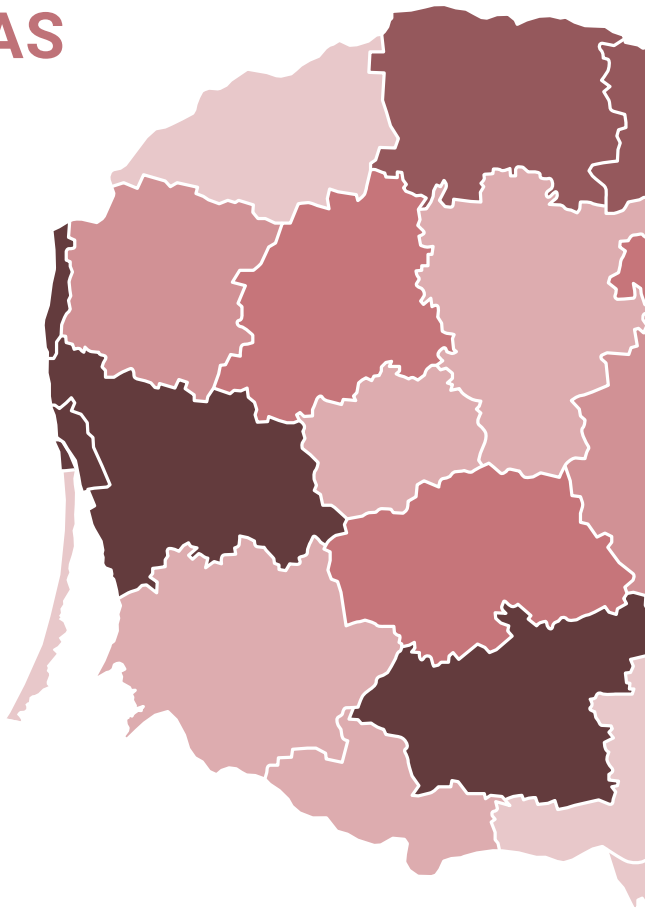
Edukaciniai užsiėmimai vėjo parke Tauragės raj. – „Vėjo spalva – žalia“. Nuotraukos autorius: energysmartstart.lt, redaguota: Open AI.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ APLINKOSAUGOS REITINGAS 2026

	SAVIVALDYBĖ:	TAŠKAI (IŠ 100)	BENDRAS REITINGO BALAS	1 ATLIEKOS IR ŽIEDIŠKUMAS	2 ENERGETIKA	3 STATYBA IR TERITORIJŲ PLANAVIMAS	4 SUSISIEKIMAS	5 KLIMATO KAITOS VALDYMAS IR POLITIKA	6 APLINKOS KOKYBĖ, PREVENCIJA IR KOMFORTAS	7 VANDENS KOKYBĖ	8 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR KRAŠTOVAIZDIS	9 APLINKOSAUGINIS SĄMONINGUMAS
1	Druskininkų	75.75	237.07	47.43	20.47	34.13	22.38	18.40	28.48	20.17	21.17	24.43
2	Alytaus m.	73.87	231.16	45.21	20.08	31.62	14.99	28.59	28.70	27.19	17.19	17.58
3	Panevėžio m.	72.98	228.39	39.79	23.54	24.60	24.24	21.52	27.99	27.18	15.83	23.72
4	Vilniaus m.	72.15	225.78	34.36	19.68	30.29	18.57	20.93	27.98	27.32	24.77	21.89
5	Utenos r.	69.47	217.41	44.73	21.58	26.87	9.03	23.45	28.04	27.14	15.62	20.94
6	Klaipėdos m.	68.67	214.92	36.67	20.80	31.46	21.38	18.04	27.68	21.54	15.89	21.45
7	Jonavos r.	67.42	210.98	40.08	26.54	32.67	13.56	23.68	21.63	23.09	15.88	13.85
8	Palangos m.	67.40	210.94	40.21	22.19	32.91	20.96	20.76	25.00	18.78	17.50	12.63
9	Tauragės r.	65.29	204.34	37.95	26.75	19.17	9.55	20.84	28.11	19.66	15.93	26.37
10	Klaipėdos r.	64.82	202.86	34.53	19.73	27.75	14.48	22.06	27.80	20.98	15.56	19.97
11	Mažeikių r.	64.67	202.40	34.78	25.00	32.40	5.21	24.35	28.16	16.49	8.02	28.00
12	Kauno r.	64.30	201.23	36.88	23.15	28.29	11.08	24.35	21.29	16.86	14.96	24.38
13	Kėdainių r.	63.83	199.76	42.75	20.03	31.11	8.80	14.26	27.67	17.15	16.95	21.04
14	Šiaulių m.	61.78	193.33	39.79	24.21	25.26	20.04	19.18	22.30	20.46	8.87	13.22
15	Kauno m.	59.77	187.04	32.67	17.21	30.66	26.69	7.42	27.57	19.74	16.69	8.40
16	Akmenės r.	58.22	182.20	28.94	23.64	20.80	4.05	17.91	22.16	21.35	19.02	24.32
17	Anykščių r.	56.78	177.68	22.93	28.73	21.35	9.61	23.36	28.48	18.97	7.13	17.12
18	Prienų r.	56.64	177.25	39.44	22.46	21.19	7.52	15.80	22.68	15.96	9.73	22.46
19	Raseinių r.	52.54	164.42	41.77	19.26	26.06	5.93	17.85	15.02	22.38	14.40	1.74
20	Kaišiadorių r.	52.20	163.37	23.19	20.89	23.58	6.23	15.71	27.95	20.63	10.02	15.16
21	Šilalės r.	51.68	161.73	23.88	27.23	25.44	2.21	14.22	28.25	13.56	7.75	19.20
22	Vilniaus r.	50.70	158.66	24.86	4.49	26.57	2.77	28.55	26.07	9.04	15.11	21.20
23	Plungės r.	48.88	152.97	21.14	18.94	27.43	10.82	6.74	15.95	17.33	14.71	19.90
24	Radviliškio r.	48.74	152.53	22.12	22.07	18.49	2.78	18.76	27.96	16.23	7.26	16.87
25	Rokiškio r.	48.51	151.82	38.70	25.58	16.74	1.15	19.36	16.36	17.92	8.49	7.53
26	Ukmergės r.	48.30	151.16	28.40	11.29	22.46	12.94	23.27	27.43	18.44	1.22	5.71
27	Šiaulių r.	48.21	150.87	36.07	20.04	18.12	6.28	7.27	21.78	13.35	15.54	12.43
28	Panevėžio r.	47.53	148.75	32.29	22.90	19.54	0.91	14.53	16.13	16.46	14.94	11.04
29	Vilkaviškio r.	47.38	148.27	19.86	22.40	19.79	3.67	12.38	27.47	13.75	15.37	13.58
30	Birštono	47.19	147.67	23.45	20.19	26.32	13.32	11.15	16.10	20.04	1.19	15.91

	SAVIVALDYBĖ:	TAŠKAI (IŠ 100)	BENDRAS REITINGO BALAS	1 ATLIEKOS IR ŽIEDIŠKUMAS	2 ENERGETIKA	3 STATYBA IR TERITORIJŲ PLANAVIMAS	4 SUSISIEKIMAS	5 KLIMATO KAITOS VALDYMAS IR POLITIKA	6 APLINKOS KOKYBĖ, PREVENCIJA IR KOMFORTAS	7 VANDENS KOKYBĖ	8 BIOLOGINĖ ĮVAIROVĖ IR KRAŠTOVAIZDIS	9 APLINKOSAUGINIS SĄMONINGUMAS
31	Lazdijų r.	47.14	147.53	33.58	22.04	21.36	9.57	17.24	22.85	10.32	0.24	10.34
32	Švenčionių r.	47.11	147.42	22.56	18.31	31.39	6.64	14.89	21.07	16.79	10.15	5.61
33	Molėtų r.	46.31	144.92	33.49	20.28	10.16	7.79	15.93	21.97	15.86	7.08	12.36
34	Elektrėnų	45.75	143.19	36.17	22.94	17.06	7.76	11.00	15.49	21.96	7.00	3.80
35	Kelmės r.	44.57	139.48	20.10	24.65	25.27	7.37	10.52	15.26	12.24	7.97	16.09
36	Zarasų r.	44.36	138.82	21.42	17.30	18.54	4.72	9.97	22.03	17.88	9.76	17.20
37	Kretingos r.	44.16	138.20	22.67	24.84	31.50	3.17	10.11	27.22	14.24	0.13	4.31
38	Alytaus r.	44.08	137.96	38.64	10.48	19.49	9.02	18.76	22.54	3.04	7.28	8.70
39	Kupiškio r.	43.91	137.43	30.12	20.98	16.99	1.22	6.02	15.76	15.09	19.96	11.29
40	Ignalinos r.	42.72	133.69	18.25	24.05	32.73	1.31	16.83	28.28	5.73	4.00	2.52
41	Varėnos r.	42.01	131.48	25.66	22.19	21.31	2.08	15.83	16.81	15.67	6.67	5.27
42	Trakų r.	41.92	131.20	25.74	16.95	13.98	11.78	23.09	21.17	5.01	0.78	12.71
43	Joniškio r.	41.64	130.32	20.71	17.90	13.61	10.74	13.26	22.24	14.25	0.32	17.29
44	Rietavo	41.03	128.40	19.44	7.38	16.17	5.71	15.83	16.32	15.64	15.66	16.25
45	Pagėgių	40.48	126.68	27.30	10.25	22.12	2.93	17.10	27.91	13.22	0.81	5.04
46	Visagino	40.48	126.67	23.52	19.43	13.88	9.09	8.60	21.94	20.38	1.06	8.78
47	Telšių r.	40.30	126.12	23.04	25.94	20.50	4.17	15.56	9.04	8.47	8.96	10.43
48	Marijampolės	39.76	124.43	10.87	23.34	19.85	12.38	6.95	14.64	16.84	12.30	7.26
49	Šilutės r.	39.15	122.52	21.33	26.32	22.18	0.86	9.43	21.70	17.96	0.23	2.50
50	Šalčininkų r.	38.90	121.74	17.25	14.84	11.58	1.52	4.22	22.12	15.00	18.94	16.26
51	Pasvalio r.	38.14	119.37	24.24	20.03	8.52	1.17	13.09	10.38	14.78	15.76	11.38
52	Širvintų r.	37.56	117.54	24.58	21.60	15.31	0.94	10.39	22.16	17.00	1.22	4.34
53	Jurbarko r.	37.40	117.04	28.55	27.06	17.81	3.09	11.82	10.29	15.40	0.41	2.60
54	Skuodo r.	37.11	116.13	9.96	21.84	12.62	1.78	3.41	22.02	12.03	16.38	16.10
55	Neringos	36.39	113.87	19.56	6.43	8.26	11.36	6.64	26.60	19.93	7.63	7.47
56	Biržų r.	36.25	113.46	19.48	20.03	22.86	1.22	13.72	16.42	14.94	1.05	3.74
57	Pakruojo r.	34.74	108.73	16.16	22.58	12.43	1.74	8.85	16.08	16.43	2.68	11.78
58	Kazlų Rūdos	29.21	91.40	8.33	23.41	16.60	1.71	7.61	9.44	17.82	2.07	4.41
59	Šakių r.	28.81	90.15	9.19	22.71	12.29	2.63	6.55	15.87	11.75	0.22	8.93
60	Kalvarijos	26.59	83.21	8.69	4.83	14.61	0.94	6.50	21.40	5.29	9.22	11.73

REITINGO APIBENDRINIMAS IR IŠVADOS

Savivaldybės atlieka esminį vaidmenį įgyvendinant Lietuvos aplinkosaugos tikslus – būtent vietos lygmeniu nacionalinės ambicijos virsta konkrečiais sprendimais, formuojančiais mūsų gyvenamąją aplinką. Nuo kasdienės viešųjų erdvių priežiūros iki ilgalaikių investicijų į žaliąją infrastruktūrą, darnų judumą ar energetinį efektyvumą – savivaldybių pasirinkimai lemia ne tik aplinkos būklę, bet ir gyventojų gyvenimo kokybę. 2026 m. Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas atskleidžia, kad aukščiausi rezultatai nėra vien didžiųjų miestų privilegija. Mažesnės savivaldybės taip pat demonstruoja ambiciją ir gebėjimą siekti aukštų įvertinimų, o tai rodo aplinkosaugos klausimų svarbą vietos valdymui.

Bendras reitingo rezultatų pokytis yra teigiamas: **49 iš 60 savivaldybių surinko daugiau balų nei praėjusiais metais**, o vidutinis rezultatas pagal pradinę vertinimo skalę padidėjo maždaug 15 balų. Reikšmingai savo pozicijas pagerino ir dalis anksčiau žemesnes vietas užėmusių savivaldybių. Didžiausias įverčių augimas fiksuotas atliekų ir žiediškumo, energetikos bei aplinkosauginio sąmoningumo srityse. Tuo tarpu vandens kokybės, biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio srityse rezultatų augimas buvo mažesnis, todėl šioms sritims reikalingas nuoseklesnis dėmesys ir ilgalaikės investicijos. Vertinant šiuos pokyčius svarbu atsižvelgti ir į galimus reitingo metodikos bei kriterijų svorių skirtumus tarp metų.

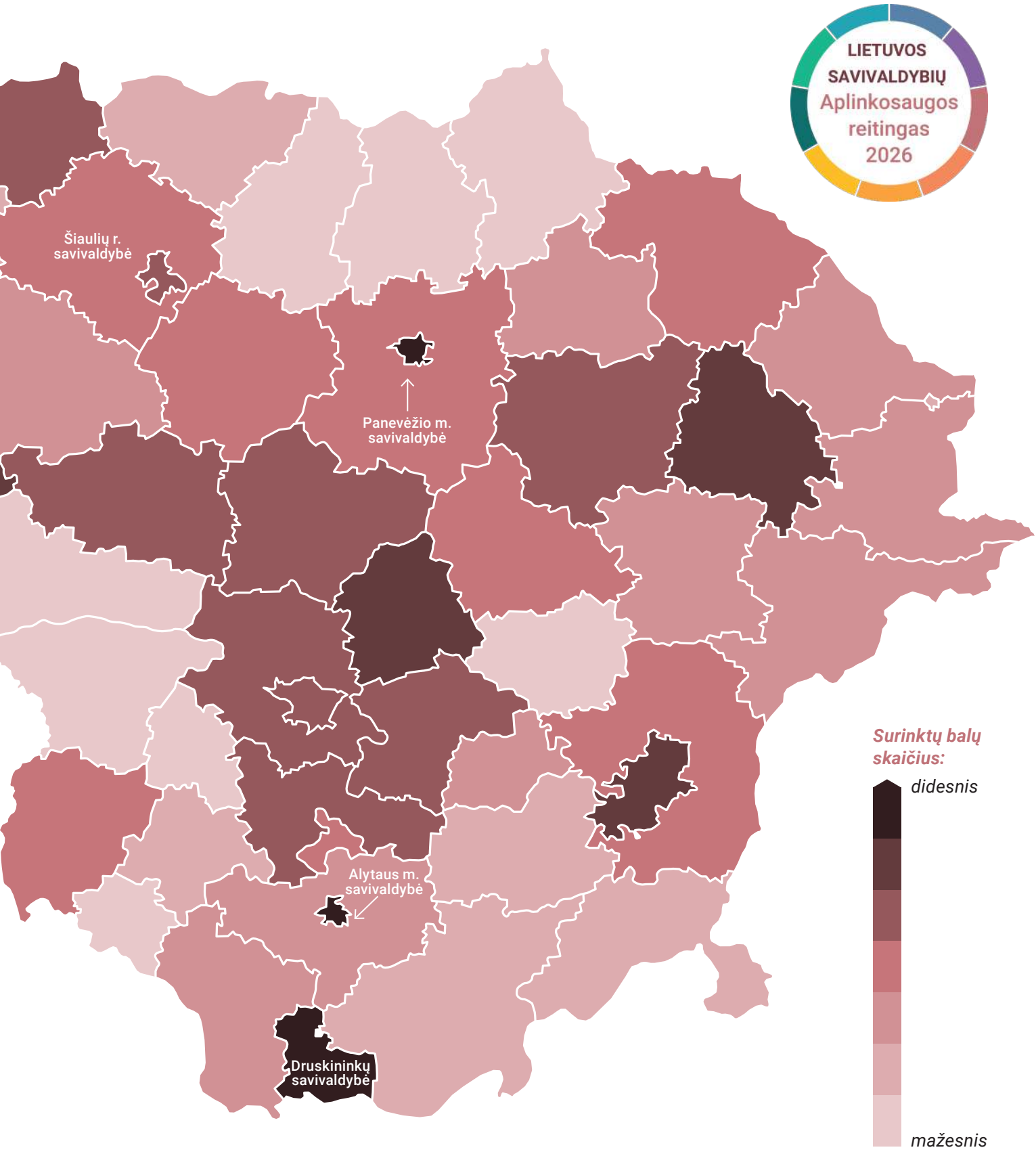
Įvertinus savivaldybių pateiktus ir nacionalinių institucijų surinktus duomenis, **Druskininkų savivaldybė** užėmė pirmąją vietą, **Alytaus miesto savivaldybė** – antrąją, o **Panevėžio miesto savivaldybė** – trečiąją. Reitingo balai perskaičiuoti į 100 balų skalę, siekiant aiškesnio rezultatų pateikimo ir palyginimo. 2025 m. nė viena savivaldybė nebuvo pasiekusi 70 balų ribos, o 2026 m. ją viršijo visos trys aukščiausiai įvertintos savivaldybės. Pirmą kartą reitingo lyderės rezultatas perkopė ir 75 balų ribą, tačiau nė viena savivaldybė dar nepasiekė 80 balų iš 100. Tai rodo, kad aukščiausias pozicijas gali pasiekti skirtingo dydžio ir pobūdžio savivaldybės.

I. DRUSKININKŲ SAVIVALDYBĖ – 75,75

2026 m. reitingo nugalėtoja – Druskininkų savivaldybė, surinkusi 75,75 balo iš 100. Praėjusiais metais užėmusi 12-ąją vietą, šiemet ji pakilo į pirmąją, o jos rezultatas padidėjo 16,60 balo. Druskininkai tarp aukščiausiai vertinamų savivaldybių patenka ne pirmą kartą – 2022 m. užėmė antrąją, 2023 m. – ketvirtąją, o 2024 m. – penktąją vietą. Vis dėlto būtent 2026 m. pasiektas aukščiausias savivaldybės įvertinimas per pastaruosius penkerius metus.

Druskininkai užėmė pirmąją vietą dviejose kriterijų grupėse – atliekų ir žiediškumo (47,43) bei statybos ir teritorijų planavimo (34,13). Aukšti įverčiai pasiekti ir aplinkos kokybės, prevencijos ir komforto (28,48), biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio bei aplinkosauginio sąmoningumo (24,43) srityse. Lyginant su praėjusiais metais, didžiausias įverčio augimas fiksuotas atliekų ir žiediškumo srityje (+16,60), taip pat reikšmingai pagerėjo biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio (+9,45), aplinkosauginio sąmoningumo (+8,43) bei aplinkos kokybės, prevencijos ir komforto (+6,03) rezultatai. Savivaldybė pagerino įverčius aštuoniose iš devynių vertinamų sričių.

Savivaldybės pastangas iliustruoja konkrečios atliekų prevencijos iniciatyvos – pirmokams dovanojamos daugkartinės gertuvės, o daiktų taisymo veikla užsiimantiems verslams taikomos verslo liudijimų lengvatos. Tokios priemonės skatina atsakingesnį vartojimą ir prisideda prie žiedinės ekonomikos principų įgyvendinimo vietos lygmeniu. Platus rezultatų gerėjimas skirtingose srityse išskiria Druskininkus ir parodo, kad kryptingai aplinkosaugos klausimus sprendžiančios mažesnės savivaldybės gali pasiekti aukščiausias reitingo pozicijas.

II. ALYTAUS MIESTO SAVIVALDYBĖ – 73,87

Praėjusių metų reitingo nugalėtoja Alytaus miesto savivaldybė šiemet užėmė antrąją vietą, surinkusi 73,87 balo iš 100 – 5,20 balo daugiau nei 2025 m. Alytaus rezultatai nuosekliai gerėjo nuo 2023 m., kai savivaldybė užėmė šeštąją vietą, iki 2025 m. pasiektos pirmosios pozicijos. Nors 2026 m. Alytus nusileido į antrąją vietą, jo bendras įvertinimas toliau augo, o atotrūkis nuo šių metų lyderės sudaro vos 1,88 balo.

Alytus užėmė pirmąją vietą klimato kaitos politikos ir valdymo (28,59) bei aplinkos kokybės, prevencijos ir komforto (28,70) kriterijų grupėse, taip pat antrąją vietą vandens kokybės srityje (27,19). Aukšti įverčiai pasiekti ir atliekų bei žiediškumo (45,21), statybos ir teritorijų planavimo (31,62) srityse. Šie rezultatai atspindi nuoseklų dėmesį skirtingoms aplinkosaugos kryptims ir gebėjimą išlaikyti aukštus įverčius.

Alytaus rezultatus papildo konkrečios aplinkosaugos iniciatyvos. Mieste veikia pakartotinio naudojimo centras „TikoTiks“, kuriame skatinamas daiktų taisymas, atnaujinimas ir pakartotinis naudojimas, taip mažinant atliekų susidarymą. Savivaldybės strateginiuose dokumentuose taip pat numatyti klimato neutralumo, prisitaikymo prie klimato kaitos ir aplinkos apsaugos tikslai, o administracijoje įdiegta aplinkosaugos vadybos sistema. Šių priemonių ir aukštų įverčių skirtingose kriterijų grupėse derinys rodo nuoseklų savivaldybės dėmesį aplinkosaugos klausimams.

III. PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖ – 72,98

Panevėžio miesto savivaldybė trečius metus iš eilės išlieka tarp trijų aukščiausiai įvertintų Lietuvos savivaldybių. 2024 m. tapusi reitingo nugalėtoja, 2025 m. ji užėmė antrąją, o 2026 m. – trečiąją vietą, surinkusi 72,98 balo iš 100. Nors savivaldybės pozicija kasmet keitėsi, jos bendras įvertinimas šiemet padidėjo 6,61 balo, palyginti su 2025 m.

Šiemet Panevėžio miesto savivaldybė užėmė antrąją vietą susisiekimo kriterijų grupėje (24,24) ir trečiąją – vandens kokybės (27,18). Aukšti įverčiai taip pat pasiekti aplinkos kokybės, prevencijos ir komforto (27,99), statybos ir teritorijų planavimo (24,60) bei aplinkosauginio sąmoningumo (23,72) srityse. Didžiausias teigiamas pokytis fiksuotas susisiekimo ir energetikos srityse.

Savivaldybės rezultatus papildo darnaus judumo ir aplinkosauginio švietimo iniciatyvos. Panevėžyje dalis viešojo transporto priemonių varomos alternatyviaisiais degalais, o kūrybiškumo centre „Pragiedruliai“ organizuojamos drabužių mainytuvės ir tvarios mados edukacijos, skatinančios atsakingesnį vartojimą bei pakartotinį daiktų naudojimą. Šios iniciatyvos atspindi skirtingas savivaldybės aplinkosaugos veiklos kryptis – nuo transporto taršos mažinimo iki gyventojų įtraukimo. Panevėžio rezultatai rodo gebėjimą išlaikyti aukštas pozicijas reitinge ir gerinti įverčius keliose aplinkosaugos srityse.

DIDŽIAUSI PAŽANGOS ŠUOLIAI

Atskiro paminėjimo verta **Šiaulių rajono savivaldybė**, padariusi didžiausią šuolį reitingo pozicijose. Praėjusiais metais užėmusi 54-ąją vietą, šiemet ji pakilo net 27 pozicijomis – į 27-ąją vietą, surinkusi 48,21 balo iš 100. Savivaldybės rezultatas padidėjo 15,68 balo. Didžiausias įverčių augimas fiksuotas atliekų ir žiediškumo (+13,69), biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio (+12,56) bei statybos ir teritorijų planavimo (+8,80) srityse. Ypač ryškus biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio įverčio pokytis – nuo 2,98 iki 15,54 balo.

Šiaulių rajono savivaldybės rezultatus papildo konkrečios aplinkosaugos iniciatyvos. Atliekų prevencijos srityje netinkama parduoti, tačiau vartoti tinkama žemės ūkio produkcija perduodama „Maisto bankui“, švietimo įstaigose taikomas švediško stalo maitinimo principas, o savivaldybės pateiktais duomenimis, visose ikimokyklinio ugdymo įstaigose naudojami ekologiški maisto produktai. Biologinės įvairovės srityje pievų priežiūra organizuojama pagal patvirtintas tvarkymo taisykles, vykdoma kraštovaizdžio stebėsena ir skiriamos lėšos želdynų priežiūrai bei invazinių rūšių naikinimui. Šios priemonės iliustruoja savivaldybės veiklą srityse, kuriose fiksuotas reikšmingas reitingo įverčių augimas.

Reikšmingą pažangą taip pat pademonstravo **Šilalės rajono savivaldybė**, pakilusi iš 45-osios į 21-ąją vietą (+24 pozicijos), **Vilkaviškio rajono savivaldybė**, iš 50-osios į 29-ąją vietą (+21 pozicija), ir **Pagėgių savivaldybė**, iš 59-osios į 45-ąją vietą (+14 pozicijų). Šių savivaldybių rezultatai rodo, kad reitingo pozicijos nėra statiškos, o atotrūkį nuo aukščiau vertinamų savivaldybių galima reikšmingai sumažinti.

Apibendrinant 2026 m. reitingo rezultatus, išryškėja dvi svarbios tendencijos: aukščiausiai įvertintos savivaldybės išlaiko stiprias pozicijas, tačiau reikšmingai savo rezultatus gerina ir anksčiau žemesnes vietas užėmusios savivaldybės. Kartu išlieka poreikis stiprinti tas aplinkosaugos sritis, kuriose pažanga lėtesnė, ypač biologinės įvairovės apsaugą ir vandens išteklių valdymą. Reitingas suteikia savivaldybėms galimybę palyginti pasiektus rezultatus, identifikuoti tobulintinas sritis, mokytis iš geriųjų praktikų ir kryptingiau planuoti ateities investicijas. Svarbiausias ilgalaikis tikslas – kad aplinkosaugos pažanga atsispindėtų ne tik aukštesniuose reitingo baluose, bet ir realiuose, gyventojų kasdienėje aplinkoje juntamuose pokyčiuose.

I vieta:
Druskininkų savivaldybė
Nuotr. „Lynų kelias“

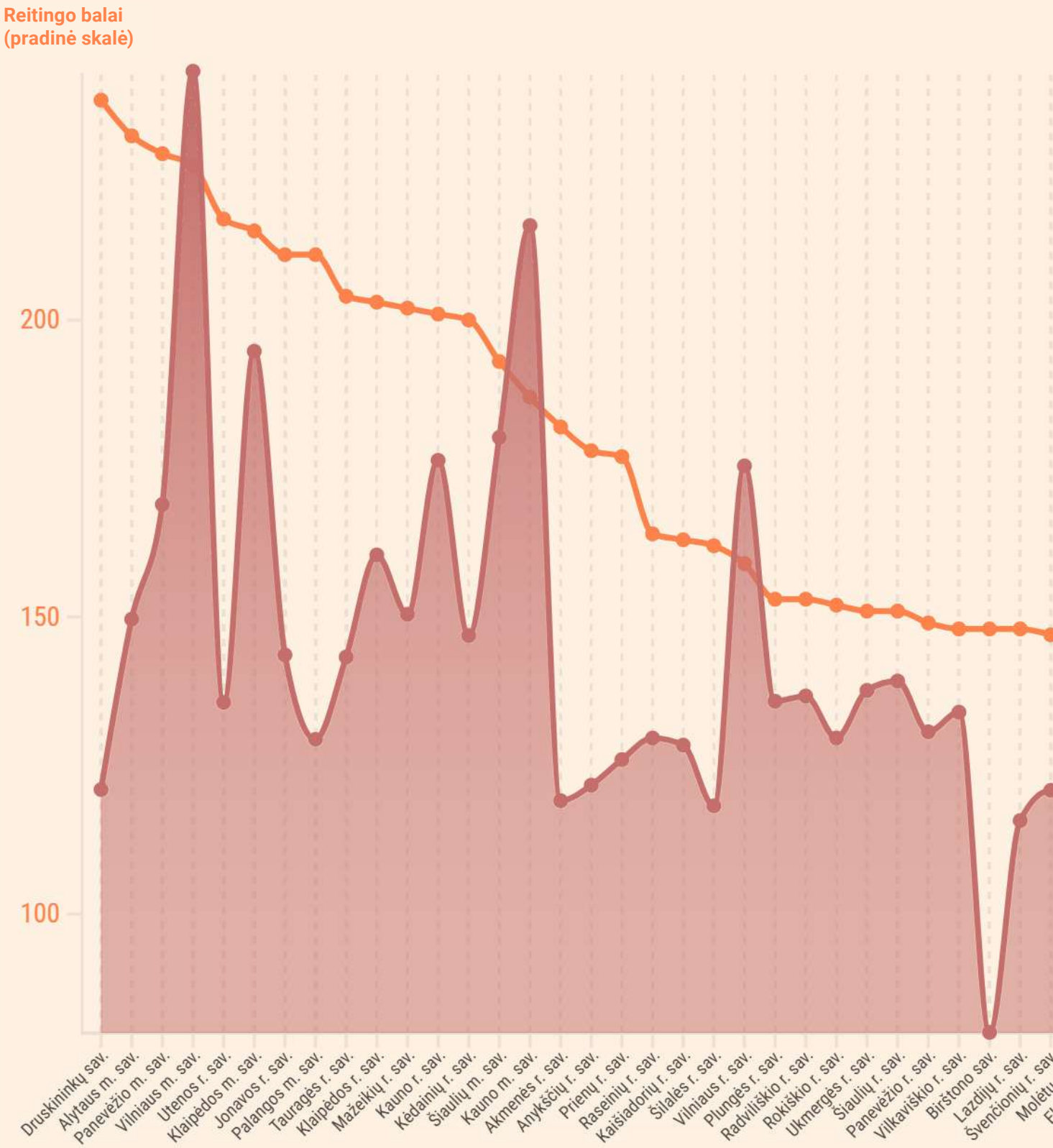

II vieta:
Alytaus miesto savivaldybė
Nuotr. Mission Zero Academy

III vieta:
Panevėžio miesto savivaldybė
Nuotr. Panevėžys NOW

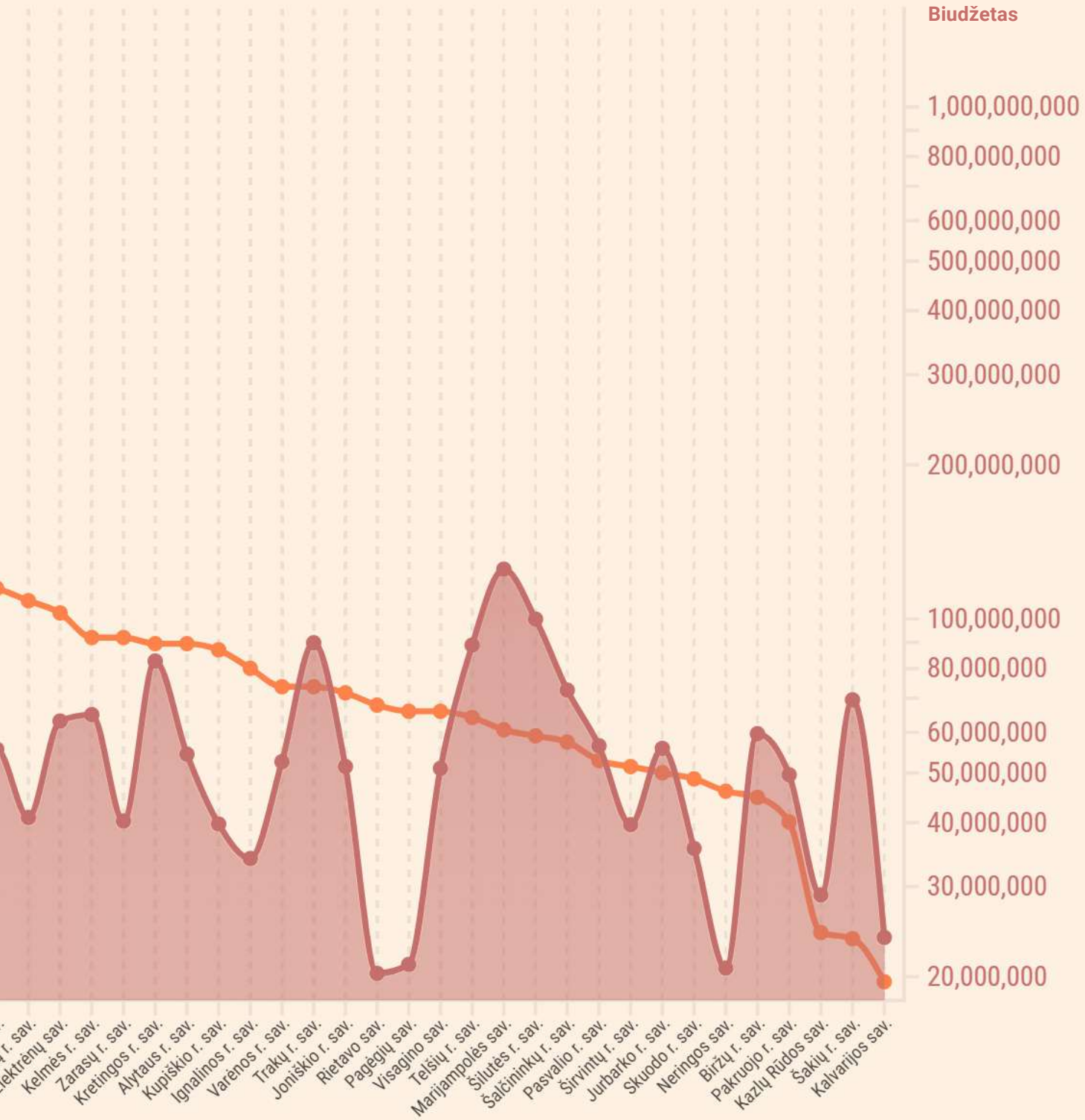
REITINGO REZULTATŲ PALYGINIMAS

Savivaldybių 2025 m. biudžetų ir savivaldybių aplinkosaugos reitingo 2026 santykis. Diagramos autoriai: BLUMA.

Grafike palyginami 2026 m. savivaldybių aplinkosaugos reitingo rezultatai ir savivaldybių biudžetų dydžiai. Matyti, kad didesnis biudžetas nebūtinai lemia aukštesnį aplinkosaugos įvertinimą – panašaus dydžio biudžetus turinčios savivaldybės pasiekia skirtingus rezultatus, o mažesnius finansinius išteklius valdančios savivaldybės kai kuriais atvejais lenkia gerokai didesnius biudžetus turinčias savivaldybes.

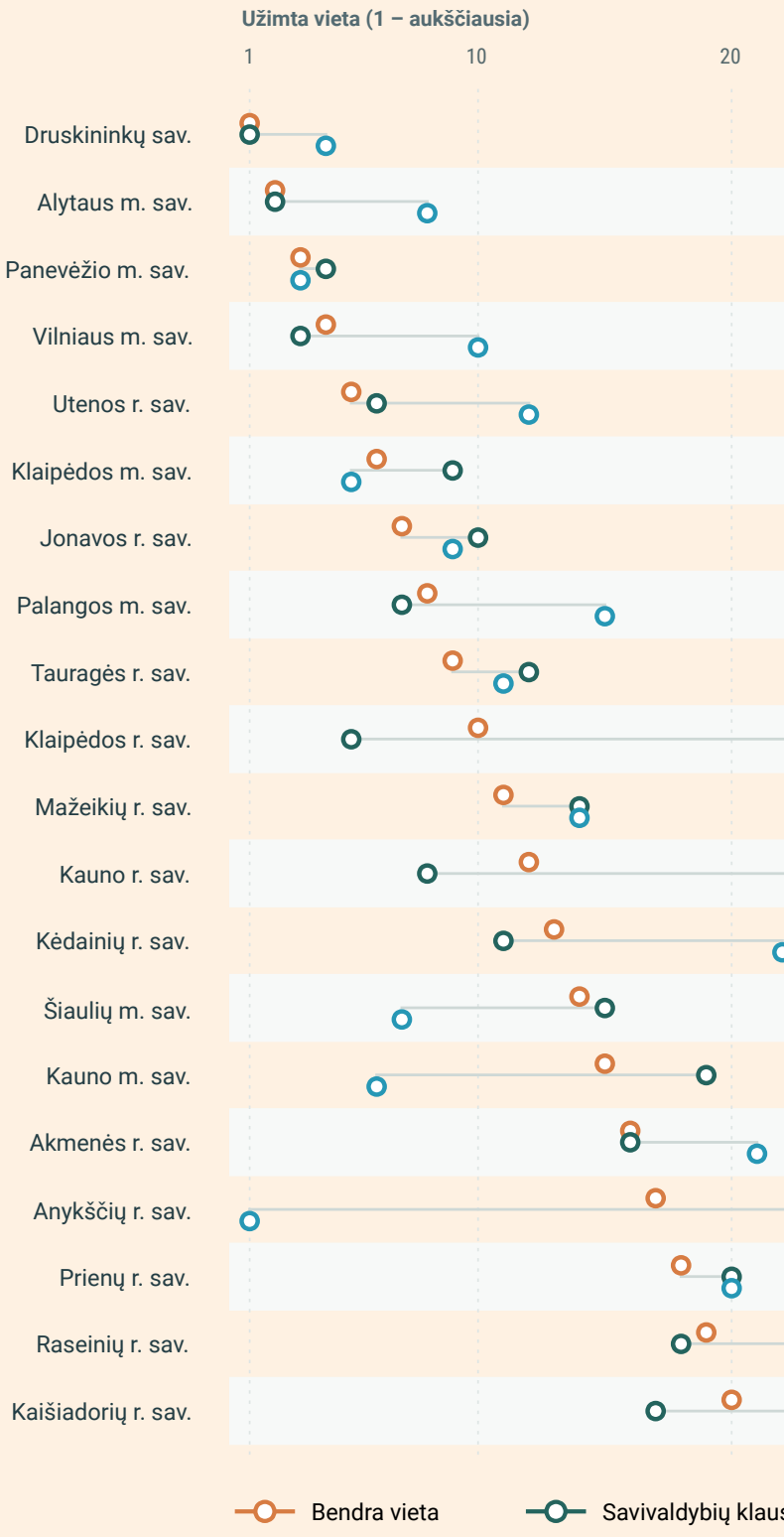
Tai leidžia daryti prielaidą, kad aplinkosaugos rezultatai priklauso ne vien nuo turimų finansinių išteklių, bet ir nuo savivaldybių nustatomų prioritetų, strateginio planavimo, valdymo nuoseklumo bei įgyvendinamų priemonių. Todėl vertinant savivaldybių aplinkosaugos pažangą svarbu atsižvelgti ne tik į finansavimo apimtį, bet ir į tai, kaip aplinkosaugos tikslai integruojami į savivaldybių veiklą.

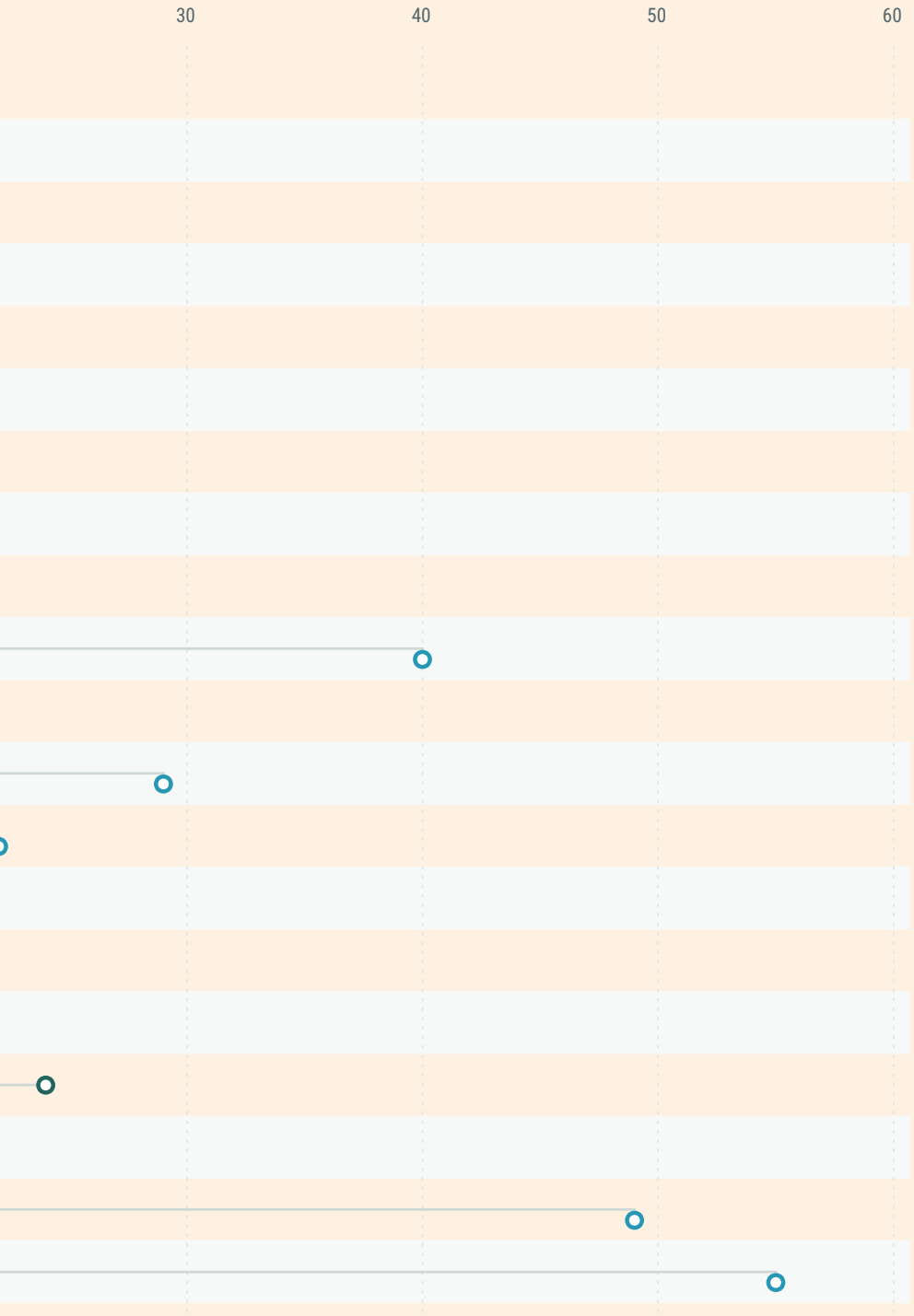
REITINGO REZULTATŲ PALYGINIMAS

Grafike palyginamos 20 aukščiausiai įvertintų savivaldybių pozicijos pagal nacionalinių duomenų ir savivaldybių klausimyno kriterijus bei jų vieta bendrame 2026 m. aplinkosaugos reitinge. Matyti, kad aukščiausias bendras pozicijas dažniausiai užima savivaldybės, turinčios palyginti gerus rezultatus abiejose vertinimo dalyse. Vis dėlto kai kurių savivaldybių pozicijos reikšmingai skiriasi. Pavyzdžiui, Anykščių rajono savivaldybė pagal nacionalinių duomenų kriterijus užima pirmąją vietą, tačiau pagal klausimyno kriterijus – 24-ąją. Priešinga tendencija matoma Klaipėdos rajono savivaldybėje, kuri pagal klausimyno kriterijus užima 5-ąją vietą, o pagal nacionalinių duomenų kriterijus – 40-ąją.

Šie skirtumai atskleidžia, kad savivaldybių pozicijos pagal skirtingas vertinimo dalis ne visuomet sutampa. Nacionalinių duomenų ir savivaldybių klausimyno kriterijai apima skirtingus aplinkosaugos aspektus, todėl aukštos pozicijos vienoje vertinimo dalyje nebūtinai reiškia tokius pat rezultatus kitoje. Vertinant savivaldybių aplinkosaugos pažangą, svarbu analizuoti ne tik bendrą reitingo poziciją, bet ir atskirų kriterijų grupių rodiklius. Tai leidžia išsamiau įvertinti savivaldybių stiprįjas ir tobulintinas sritis bei kryptingiau nustatyti aplinkosaugos politikos prioritetus.

20 aukščiausius balus pelniusių savivaldybių 2026 metų reitinge. Diagramos autoriai: BLUMA.

Bendra	Klausim.	Nacional.
1	1	4
2	2	8
3	4	3
4	3	10
5	6	12
6	9	5
7	10	9
8	7	15
9	12	11
10	5	40
11	14	14
12	8	29
13	11	22
14	15	7
15	19	6
16	16	21
17	24	1
18	20	20
19	18	49
20	17	55

simyno kriterijai

Nacionalinių duomenų kriterijai

REITINGO REZULTATŲ PALYGINIMAS

Grafike pateikiama 2026 m. dešimties aukščiausiai įvertintų savivaldybių pozicijų kaita 2022–2026 m. Reitingo istorija atskleidžia skirtingas savivaldybių rezultatų trajektorijas. Panevėžio miesto savivaldybė nuo 2022 m. nuosekliai išlieka tarp penkių aukščiausiai įvertintų savivaldybių, o pastaruosius trejus metus – lyderių trejetuke. Alytaus miesto savivaldybė nuo 2023 m. demonstravo nuoseklų kilimą iki 2025 m. pasiektos pirmosios vietos, o Druskininkų savivaldybė, po ankstesnių metų pozicijų svyravimų, 2026 m. tapo reitingo lydere.

Kitų savivaldybių pozicijų kaita rodo, kad aukšti įvertinimai nėra pastovūs – dalis savivaldybių per penkerius metus reikšmingai pagerino savo pozicijas, o kitų rezultatai svyravo. Tai pabrėžia nuoseklios aplinkosaugos politikos ir ilgalaikio veiksmų įgyvendinimo svarbą. Kartu reitingo dinamika atskleidžia, kad aukščiausias pozicijas gali pasiekti skirtingo dydžio savivaldybės, o lyderių dešimtukas nuolat keičiasi.

Grafike pateikiama 2026 m. lyderių dešimtuko savivaldybių vietų kaita 2022–2026 m. Lyginamos užimtos vietos, o ne surinkti balai.
Diagramos autoriai: BLUMA.

PADĖKA

Dėkojame visoms 60 Lietuvos savivaldybių, savo pateiktais duomenimis prisidėjusioms prie šio reitingo formavimo.

Dėkojame specialistams ir įstaigoms, kurios prisidėjo prie nacionalinių duomenų rinkimo ir komandos konsultavimo viso proceso metu:

- LR Aplinkos ministerija

- LR Susisiekimo ministerija

- Statybos sektoriaus vystymo agentūra (SSVA)

- Aplinkos apsaugos agentūra (AAA)

- Aplinkos projektų valdymo agentūra (APVA)

- Valstybinė energetikos reguliavimo tarnyba (VERT)

Dėkojame ekspertų komisijos nariams, kurie teikė savo ekspertines įžvalgas ir pasiūlymus reitingo tobulinimui:

Laurynas Buzys
Jurgita Damskienė
Agnė Kazlauskienė
doc. dr. Justas Kažys
Gabriela Kuštan
dr. Ieva Misiūnė
Orinta Omelytė
Mindaugas Pakalnis
doc. dr. Aušra Zigmontienė

REITINGO SUDARYTOJAI:

MB Bluma Collective
www.bluma.lt

Ignas Kazlauskas
Gintarė Kapočiūtė
Gaudrė Znutaitė

REITINGO PROJEKTO VADOVAI:

Aplinkos ministerija
www.am.lrv.lt

Karolis Kinčius
Paulius Serapinas
Gerda Vaičiūnaitė

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ Aplinkosaugos reitingas 2026

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

BLUMA

© Lietuvos savivaldybių aplinkosaugos reitingas

Publikuota 2026

Nuotraukos autorius:
Miglė Vasiliauskaitė / „Unsplash"

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ APLINKOSAUGOS REITINGAS

2026